Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2026. október 8., csütörtök
LXXVIII. évfolyam
226. (22386.) sz.
Ára: 4[00] lej
(előfizetőknek 3[00] lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

Jubileumi tiszteletadás

Demény Lajos-emléktáblát avattak Kisfülpösön

Fotó: Nagy Tibor

Demény Lajos történész, akadémikus születésének 100. évfordulóján, az elmúlt vasárnap emléktáblát avattak Kisfülpösön, szülőházának falán. A romániai magyar történettudomány kiemelkedő alakjának emléke – akinek munkássága meghatározó a székelység története és a román–magyar történelmi kapcsolatok kutatásában –, nemcsak a tudóstársadalomban él, hanem a falu közösségében is, amely szép számmal jelent meg a rendezvényen. Az emléktábla-avatást a Bolyai Társaság kezdeményezte, ezzel tisztelegve a kutató életműve előtt.

Mezey Sarolta

(Folytatás a 4. oldalon)

Korai neveléssel a bántalmazás ellen

A megelőzés alapjait már óvodáskorban érdemes lefektetni, amikor a gyermekek megtanulják felismerni és szabályozni érzelmeiket, kezelni a konfliktusokat, valamint biztonságos és kölcsönös tiszteleten alapuló kapcsolatokat kialakítani.

6.

Kult fesztivál – találkozási pont a Kultúrpalotában

A rendezvény célja, hogy biztonságos, inspiráló és támogató teret teremtsen azoknak, akik szeretnének tudatosabban kapcsolódni szeretteikhez.

10.

Szolgáltatásaink:
- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

OPTICA OPTOFARM

Marosvásárhely:
- Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:
- Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:
- Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

Anarchia vagy kompromisszum?

Vajda György

Nemsokára Románia politikai elitjének a kormányalakítás terén „a körmére éghet a gyertya”, ugyanis amennyiben – reméljük, ebben az utolsó nekifutásban – nem sikerül végre megállapodni, könnyen anarchiába sodródhat az ország. Persze ez így meredek elképzelés, de ha figyelembe vesszük azt, hogy a történelemben miként alakult a helyzet hasonló állapotba került országokban, levonhatjuk a konzekvenciákat. Nem hagyhatjuk szó nélkül azt, hogy a politikai felelősséggel felvértezett legitim kormány beiktatásának elodázása azt a szavazói oldalt erősíti, amely mindenféle olyan – egyébként szükséges – megszorító intézkedés ellen van, amelynek hosszú távú eredménye az ország gazdasági helyreállítása. Többször hangsúlyozták a politikai elemzők, hogy az extrém pártok, amelyeknek így is elég nagy a parlamenti támogatottságuk, mindeddig nem kínáltak erre megoldást. Nicuşor Dan államelnök korábban kijelentette, hogy semmiképpen nem kívánja kormányközelben látni képviselőiket, hiszen elveik ellentmondanak az ország európai integrációs és biztonságpolitikájával. A megoldás hiánya, az alacsony politikai kultúrával rendelkező, a közösségi média oldalain könnyen manipulálható, hergelhető tömeg viszont erősíti a táborukat. Ezért sem kellene eljutni az előre hozott választásokig, amelybe – egyes kormánypártok képviselőinek a nyilatkozatait tekintve – sajnos vannak, akik belenyugodtak.

(Folytatás a 3. oldalon)

naptár

Isten éltesse!

OKTÓBER

8

CSÜTÖRTÖK

7:29 4:48
18:50 17:43

A nappal hossza: **11** óra **21** perc

Ma **KOPPÁNY**, holnap **DÉNES** napja

Az év **281.** napja, hátravan **84** nap

DÉNES: a görög Dionüsziosz névből származik, jelentése: Dionüszosznak ajánlott. A görög mitológiában Dionüszosz a bor és a szőlő istene.

IDŐJÁRÁS

Napos

Hőmérséklet:

max.: .... **27 °C**

min.: ..... **8 °C**

VALUTAÁRFOLYAM
BNR: **2026. október 7.**

1 €	**5,3501 lej**
1 $	**4,7801 lej**
100 Ft	**1,4587 lej**
1 g arany	**633,0241 lej**

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 65-ös iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

MEGYEI HÍREK

Állásbörze frissen végzetteknek

Középiskolai vagy egyetemi tanulmányaikat idén befejezett fiatalok, valamint a végzős évfolyamok diákjai számára szervez állásbörzét a Maros Megyei Munkaerő-elosztó Ügynökség október 9-én, pénteken reggel 9 órától a megye hat városában: Marosvásárhelyen, Marosludason, Szászrégenben, Segesváron, Dicsőszentmártonban és Szovátán. A megyeszékhelyi állásvásárt a Mihai Eminescu Kulturális Központban (a volt Ifjúsági Házban) tartják, a többi településen az ügynökség munkapontjain várják az érdeklődőket. A hét első felében 37 munkaadó jelezte részvételi szándékát, mintegy 420 állást kínálva. A cégek egyebek mellett szakképzetlen munkásokat, villanyszerelőket, autószerelőket és mérnököket keresnek. Bár a börzét elsősorban a frissen végzetteknek szervezik, más kategóriákba tartozó álláskeresők is részt vehetnek rajta.

Román–magyar irodalmi interferenciák

A Romániai Írószövetség Marosvásárhelyi Fiókja október 10-én, szombaton délelőtt 10 órától kilencedik alkalommal szervezi meg a Román-magyar irodalmi interferenciák című szimpóziumot a Marosvásárhelyi Rádió stúdiótermében (1918. December 1. út 109. szám). Előadást tart Angelo Mitchievici Finis imperii: literatura mitteleuropeană a decadenței (A dekadencia közép-európai irodalma) címmel. Az Írószövetség bukaresti vezetőségével közösen hat éve elindított fordítói program keretében bemutatják Demény Péter Țărână vie / Élő poromban című verseskötetét (fordította: Kocsis Francisko, kiadta a Cartea Românească Könyvkiadó), valamint Adrian Popescu A háromkirályok vonulása / Cortegiul magilor című regényét (Demény Péter fordítása, megjelent a csíkszeredai Bookart Könyvkiadónál). Az Írószövetség Marosvásárhelyi Fiókja és a Communitas Alapítvány által létrehozott díjat az idén Görögországban megrendezett versverseny nyertesei kapják a két irodalom közti kapcsolatok ápolásáért. Befejezésül az Írószövetségi Fiók tagjai ez alkalommal is felolvasnak.

Könnyűzenei nosztalgiaest

Nem csak a húszéveseké a világ címmel kerül sor könnyűzenei nosztalgiaestre október 9-én, pénteken 19 órától a marosvásárhelyi Kultúrpalotában. A Lorántffy Zsuzsanna Kulturális Egyesületnek a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal társfinanszírozásával megvalósuló rendezvényén Buta Árpád, Márton Katalin, Farkas-Kovács Tímea, Nagy Csilla és Boczog Botond énekel; zenél: Székely Edvin (zongora), Pethő Csaba (gitár), Kovács Péter (dobok) és Ilyés Réka (basszusgitár). A belépés díjtalan, a szervezők adományokat köszönettel elfogadnak.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Meghívó beszélgetésre és játékra

Gyógyítás és irodalom tárgykörében

October 16-án, pénteken délután hat órától a Bolyai téri Studium Hub épületében a *Betegség, orvosok, orvoslás a magyar irodalomban* című Népújság-béli esszésorozat keretében Bodolai Gyöngyi újságíró, Irimiás Erika családorvos, Gálicz-Nagy Andrea gyermekneurológus és pszichiáter, Ötvös József református lelkész beszélget a sorozat szerzőjével, Kiss Zsuzsánna irodalomtörténésszel.

Az eszmecsere, melybe a kedves közönség is bekapcsolódhat, irodalmi játékkal zárul. A játék kérdései a következő szerzőkkel és művekkel lesznek kapcsolatban:

Bornemisza Péter: Magyar Elektra, Jókai Mór: A kőszívű ember fiai, Mikszáth Kálmán: Különös házasság, Kosztolányi Dezső: Édes Anna, Karinthy Frigyes: Hasműtét, Kuncz Aladár: Fekete kolostor, Tamási Áron: Ábel a rengetegben, Ottlik Géza: Iskola a határon. Versidézetek hangzanak el Arany Jánostól, József Attilától, Dsida Jenőtől és Székely Jánostól. (*v. gy.*)

Új szabályok motorkerékpárosoknak a biztonságosabb közlekedésért

Döntő házként fogadta el a képviselőház azt a törvénytervezetet, amely módosítja a motorkerékpárokra és mopedekre vonatkozó közlekedési szabályokat.

A jogszabály célja, hogy a KRESZ szabályai jobban igazodjanak a motorkerékpárok és mopedek sajátosságaihoz, nagyobb figyelmet fordítsanak a motorosok biztonságára, és hozzájáruljanak ahhoz is, hogy a közúti közlekedésben nagyobb figyelem és tisztelet övezze a motorosokat. A többpárti kezdeményezés kidolgozásában az RMDSZ részéről Kelemen Hunor, Molnár András és Gál Károly parlamenti képviselők vettek részt.

„Motoron nagyon gyorsan megtanulja az ember, hogy mennyit számít, ha a közlekedők látják és értik egymás szándékát. Ehhez világos, életszerű szabályok kellenek. A most elfogadott módosítások több olyan helyzetet rendeznek, amely eddig bizonytalan volt, és segítenek abban, hogy motorosok és autósok kiszámíthatóbban közlekedjenek egymás mellett” – nyilatkozta Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke.

A legfontosabb változások:

• A jelzőlámpás útkereszteződéseknél és vasúti átjáróknál a motorosok számára kijelölt biztonsági helyet lehet kialakítani az autósáv előtt. Ez segít, hogy a motorosok biztonságosan és jól látható helyen várakozzanak a forgalomban.

• A motorkerékpárok és mopedek használhatják a buszsávot, amennyiben ezt az adott település önkormányzata engedélyezi.

• Nem minősül előzésnek, ha a motorkerékpár a sávon belül egy másik jármű mellett halad el.

• A motorosok előremehetnek a piros lámpánál vagy vasúti átjárónál várakozó autósor mellett, ha ezt biztonságosan teszik, nem akadályozzák a többi közlekedőt, és legfeljebb 20 km/órás sebességgel haladnak.

• Az önkormányzatoknak a nagyobb közparkolókban motoros parkolóhelyeket kell kialakítaniuk.

• A törvény pontosítja a bukósisak használatára vonatkozó előírásokat is: a motorvezetőknek a bukósisakot kötelezően bekapcsolva kell viselniük.

A törvény hatálybalépését követően a kormánynak 60 napon belül módosítania kell a végrehajtási szabályokat is annak érdekében, hogy az új rendelkezések a gyakorlatban is alkalmazhatók legyenek.

(*RMDSZ-közlemény*)

Köszönöm, kürtős, Gyökeres

Dr. Ábrám Zoltán

Bármely idegen nyelvet bármilyen szinten beszélők esetén a legismertebb szavak közé tartozik a köszönöm. A magyar nyelvet idegen nyelvként használók körében nem könnyű kiejteni a három – többnyire – ismeretlen ö hangot. A magyart néhány szó erejéig törő románok többsége akcentussal, sokszor hangzattalanul, ö-telenítve teszi. Megkockáztatom kijelenteni, tudományosan alátámasztható háttér nélkül, hogy legalább olyan népszerű honfitársaink körében egy másik szó is, amelyikben nincsenek ugyan rövid ö betűk, de van hosszú, meg a hasonlóképpen misztikus ü betűből is akad egy. Ez a roppant népszerű magyar szó nem más, mint a kürtős. Kalács nélkül, mert az már bonyolultabb lenne, esetleg colac-ként megjelölve.

Bizony, alapos dilemma előtt állhatnak az autonómia szótól (arany)lázba jövők. (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy még ők is autonómiára törekszenek, ami legelemibb formájában azt jelenti, hogy önállóan és önellátóan élni.) Hogy merjék szembeköpni önmagukat (itt is megjelenik az ö), és legalább a kürtős lecsupasztott formáját használják, mint kurtos, pontosabban kurtoș, vagy „coș de fumról” beszéljenek ennivaló gyanánt.

A náluk felvilágosultabbak, a történelmet és a nyelvet jobban bírók, valamint az együttélést jobban tisztelők időközben nemcsak a kürtőst nyelték le (és nem ment félre), hanem megtanulták, hogy ejtik ki a magyar ábécé betűit. Elvégre mi is régóta ízlelgetjük az anyanyelvünk számára ismeretlen betűket és kiejtésüket. Ők a székely csapatokat látva, még ha bizonyára ellenük szurkolva is, már képesek kiejteni a Sepsi szót Szepszi helyett, sőt a Csíkszereda is elég jól megy nekik. Rövid i-vel vagy hosszúval, nem számít. Csak akarni kell, nincsen benne semmi ördögtől való. Meg elvárni kellene, például a MOL-töltőállomás alkalmazottjától, hogy tanuljon meg néhány magyar szót. Legalább a könnyebbek közül. Erre még nem adnának semmilyen nyelvben sem diplomát vagy elismerést. Legfeljebb menesztést, ha valaki szellemileg ennyire sem képes az adott munkahelyén.

Persze, a magyar szavak többségében nincs a misztikus ö betűből. Mostanában azonban a román focirajongók, sőt a futballhoz kevésbé konyítók, ám azt a világhálón mégiscsak követők egy másik magyar szóval is „barátkoznak”, amelyből ezúttal sem hiányzik a nyelvünk sajátosságára igencsak jellemző ö betű. Újabban ezt a szót próbálják kiköpni (ö), öklendezni (ö), megölni (ö), felörölni (ö), kitömni (ö). Ennek a szónak az eredete a gyökér, amit a dákoromán népmese kedvelői előszeretettel hangoztatnak. Gyökeres, pontosabban Viktor Gyökeres magyar származású svéd válogatott labdarúgó, svéd–magyar kettős állampolgár. Egy másik Viktort már szidtak eleget, gyökerestül, most Gyökeressel. Fentnevezett ugyanis mindkét román–svéd focimeccsen a csapata számára győztes gólt szerezte. És gyökerestül kitépte a reményt még a székely zászlókat szaggató gyökértelenekből is. Akikbe alaposan beragadt a kárörröm (két ö) az első forduló magyar kudarcát szemügyre véve. Azóta legfeljebb lázálmaik vannak, miszerint éppen a székely válogatott Romániával vívott selejtezőmeccsén Orbán Viktorral ülnek a lelátón, miközben Gyökeres Viktor meg-megszaggatja kedvenc kapusuk hálóját.

Viktor, victoria, győzelem. Már akinek. Köszönöm, kürtős, Gyökeres. Azoknak, akik már ki tudják ejteni az ö hangot, de azoknak is, akik még nem képesek rá.

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ: Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES: Benedek István
LAPSZERKESZTŐ: Vajda György

MUNKATÁRSAK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Gligor Róbert László, Kaáli Nagy Botond, Mezey Sarolta, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Sófalvi Szidónia, Szeredai Vivien, Szer Pálosy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Mátyus Beáta. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. • Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujsag.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000076
ISSN 1220–3475 (print);
ISSN 1584–3238 (online)

Veszélybe kerülhet az ország működése

Kelemen Hunor szerint a parlamenti pártoknak el kell jutniuk a kormány beiktatásához szükséges kompromisszumra, különben az ország működése veszélybe kerülhet. Az RMDSZ elnöke keddi, aradi sajtótájékoztatóján emlékeztetett arra, hogy Romániának több mint 150 napja nincs teljes jogkörű kormánya. Szerinte 1989 óta nem volt példa ilyen hosszan elhúzódó kormányválságra, miközben a közel-keleti háború, az orosz–ukrán háború és az európai gazdaság lassulása is súlyosan érinti az országot.

Kelemen elmondta, hogy az ügyvivő kormány május óta nem adhat ki sürgősségi rendeleteket, nem kezdeményezhet törvényeket és új közpolitikákat. Szerinte a következő kabinet első kötelező feladata a költségvetés-kiigazítás lesz, mert néhány intézmény heteken belül forráshiánnyal szembesülhet.

A politikus közlése szerint az RMDSZ a következő napok tárgyalásai után dönt arról, hogy támogatja-e a Niculescu-kormányt. Előbb látniuk kell, milyen összetételű kabinetet tervez a kijelölt miniszterelnök, milyen programot javasol a következő két évre, és melyek lennének első intézkedései – magyarázta. Hozzátette: ha Niculescunak sikerül a Szociáldemokrata Párt (PSD), a Nemzeti Liberális Párt (PNL) és az RMDSZ támogatásával parlamenti többséget kialakítania, kormánya nemcsak megkaphatja a bizalmat, hanem gyorsan is cselekedhet. Kelemen elmondta, hogy Niculescu kedd reggel telefonon kereste, de az RMDSZ-t nem hívta kormányra, és arról sem beszélt, hogy politikai vagy inkább technokrata minisztereket javasolna. „Kormányon kívülről is támogathatunk egy kabinetet” – fogalmazott a politikus, aki megismételte, hogy az RMDSZ egyetlen „vörös vonala” a Románok Egyesüléséért Szövetség (AUR) és az SOS Románia nélküli parlamenti többség. Niculescut ugyanakkor olyan diplomatának nevezte, aki képes közelíteni az eltérő álláspontokat, és várhatóan a PSD és a PNL támogatását is megpróbálja megszerezni.

Kelemen nem tartja valószínűnek, hogy a Niculescu-kormány esetleges bukása után előre hozott választások következnének. Szerinte az idő előtti választások nem oldanák meg a válságot, ezért abban bízik, hogy szükség esetén az államfő újabb politikust bíz meg kormányalakítással. (*Agerpres*)

Második nekifutásra aláírta az államfő a medveállomány ritkítását célzó törvényt

Aláírta hétfőn Nicuşor Dan államfő a romániai medveállomány ritkítását célzó törvényt, mely ellen korábban alkotmányossági kifogást emelt, majd visszaküldte újratárgyalásra a parlamentnek – tudatta hétfőn az államelnöki hivatal.

A képviselőház által szeptember 16-án újra elfogadott jogszabály idén 859 barnamedve kilövését teszi lehetővé megelőzési céllal. További 110 védett nagyvadat beavatkozási céllal lehet levadászni, amennyiben emberi életet veszélyeztetnek.

Az RMDSZ által kezdeményezett, újratárgyalt törvény azután lép hatályba, hogy megjelenik a hivatalos közlönyben. Egyes illetékesek azonban arra figyelmeztetnek, hogy az idei kvótát immár lehetetlen teljesíteni, ugyanis a több hónapos jogi huzavona miatt túl kevés idő maradt a több száz nagyvad kilövésére.

Nicuşor Dan augusztusban küldte vissza a parlamentnek a jogszabálytervezetet, miután előtte alkotmányossági kifogást emelt ellene, az alkotmánybíróság pedig elutasította óvását.

A parlamenttől a jogszabály felülvizsgálatát és kiegészítését kérte, mivel szerinte a korábban elfogadott törvény több helyen pontosításra szorult. A képviselőház módosítás nélkül, a szenátus által elfogadott formában hagyta jóvá a törvénytervezetet. Egyes képviselők a vitán a jogszabály mielőbbi gyakorlatba ültetését sürgették, mivel csak pár hónap maradt az alkalmazására.

Tánczos Barna szenátor, megbízott miniszterelnök-helyettes kezdeményezőként emlékeztetett, hogy a szövetség közel egy éve kérte a megelőzési kvóták megduplázását az idei és a 2027-es évre. Erre szerinte azután került sor, hogy tudományos felmérés is igazolta: a romániai medvepopuláció túlszaporodása csak hatékonyabb beavatkozással fékezhető meg, és az azonnali beavatkozás a veszélyes medvékkel szemben nem pótolja a populációszabályozást.

Múlt héten Ráduly István Kovászna megyei prefektus arra figyelmeztetett, hogy a kevés idő miatt lehetetlen lesz az idei kvótát teljesíteni. Az Agerpres jelentése szerint rámutatott: a székelyföldi megyében 86 medvét kellene kilőni idén, amiből 30-at már kiiktattak, de a teljes kvóta teljesítésére nem maradt elegendő idő.

Romániában az elmúlt években rendszeressé vált, hogy medvék bukkannak fel lakott településeken, és jelentősen megnőtt a medvetámadások száma is, egyre több a halálos áldozat.

Egy korábbi, a barnamedve-populációt feltérképezni hivatott felmérés eredményei szerint az országban él Európa legnagyobb medvepopulációja, és itt figyelhető meg a medvefajok legnagyobb genetikai sokfélesége. A kutatás szerint az egyedszám 10.600 és 12.700 közöttire tehető. (*MTI*)

Több mint egymilliárd euró Ukrajnának

Az Európai Bizottság szerdán 1,24 milliárd eurót folyósított Ukrajnának a 90 milliárd eurós támogatási hitel védelmi célú alapjából, a forrás ukrán vállalatok által gyártott drónok, drónelhárító eszközök, lőszerek és rakéták beszerzését fedezi. A brüsszeli közlemény szerint Ukrajna védelmének támogatása továbbra is kiemelt prioritás az Európai Unió számára.

Drónok, rakéták és elfogórakéták, lőszerek és légvédelmi rendszerek biztosításával az EU továbbra is segíti Ukrajnát abban, hogy kielégítse sürgős harctéri szükségleteit, és megerősítse védelmét Oroszország háborújával szemben – írta az uniós bizottság.

A támogatási hitel keretében a 2026–2027-es időszakban 60 milliárd euró jut védelmi célokra, 30 milliárd euró pedig költségvetési támogatásra Ukrajna számára. Az EU 2026-ban 28,3 milliárd euró folyósítását tervezi az ukrán védelmi ipari kapacitás támogatására. 2026 hátralévő részére Ukrajna számára még 32,5 milliárd euró pénzügyi támogatás áll rendelkezésre. Az ukrajnai támogatási hitel keretében 28,1 milliárd euró folyósítható, ebből 15,4 milliárd euró Ukrajna védelmi ipari kapacitásának támogatására, 12,7 milliárd euró pedig költségvetési támogatásra szolgál. Emellett az eredeti Ukrajna-eszköz (Ukraine Facility) keretében további 4,4 milliárd eurónyi költségvetési támogatás hívható le. Ez azt jelenti, hogy 2026-ban több mint 17 milliárd euró költségvetési támogatás áll Ukrajna rendelkezésére, amennyiben teljesülnek az úgynevezett Ukrajna-tervben és a vonatkozó megállapodásban rögzített feltételek. A hitel 2026-os védelmi célú alapjához kapcsolódó további kifizetéseket az Európai Bizottság a következő hetekben folyósítja. A kifizetés ellenőrzési mechanizmusokhoz kötött.

Az orosz–ukrán háború 2022. február 24-i kezdete óta az EU és tagállamai összesen 228,7 milliárd euró értékű támogatást nyújtottak Ukrajnának, ebbe beletartozik az európai bankokban tartott, de az uniós szankciók nyomán befagyasztott orosz állami pénzeszközök kamataiból származó 3,8 milliárd euró is. (*MTI*)

ORSZÁG – VILÁG

Erős tűz pusztított egy kunyhótelepen Nagybányán

Erős tűz pusztított kedd éjszaka Nagybánya Krajka nevezetű peremkerületében, az improvizált lakóhelyek környékén – közölte szerdán a Máramaros megyei katasztrófavédelmi felügyelőség. Adriana Șanta szóvivő szerint hajnali 4-kor, amikor az első tűzoltóegységek kiérkeztek, már több kunyhó égett, a lángok körülbelül egy hektáron pusztítottak. A tűzoltóknak nehéz dolguk volt a területen felhalmozódott nagy mennyiségű éghető anyag és a fokozódó szél miatt, amely gyorsította a lángok terjedését. A tűz eloltása után a katasztrófavédelmi erők részt vettek a kárfelszámolásban is, emberi áldozatot szerencsére nem követelt a tűzvész. Az első vizsgálatok szerint a tüzet szándékos gyújtogatás okozta – számolt be a katasztrófavédelmi szóvivő. Șanta szerint több mint 30 tűzoltó dolgozott a tűz oltásán és nagy számú tűzoltókocsit vezényeltek a helyszínre; a katasztrófavédelem a város önkormányzatának segítségét is kérte. (*Agerpres*)

200 literre nőtt az alkohol jövedékiadó-mentessége

A képviselőház szerdán döntő házként elfogadta azt a törvényt, amely háztartásonként évi 50 literről 200 literre emeli a saját fogyasztásra készített hagyományos alkoholos italok jövedékiadó-mentes mennyiségét. Az államfő kérésére újratárgyalt jogszabályt 225 képviselő támogatta. Az elfogadott módosítás szerint a mezőgazdasági nyilvántartásban szereplő háztartások évente legfeljebb 200 liter, külön jogszabályokban meghatározott hagyományos alkoholos italt állíthatnak elő jövedékiadómentesen, feltéve, hogy azt nem értékesítik. A saját fogyasztásra készült, értékesítésre nem szánt mennyiséget nem számítják bele a kis független erjesztettital-gyártókra vonatkozó termelési korlátokba sem. A törvény alkalmazásának részletes feltételeit a végrehajtását szabályozó kormányhatározatban rögzítik. A szenátus korábban már elfogadta a jogszabályt. (*Agerpres*)

Rekordalacsony vízállás a Dunán

Rekordalacsony átlagos vízhozamot mértek a Duna szlovákiai szakaszán Dévénynél (Devín) – közölte a Szlovák Hidrometeorológiai Intézet (SHMÚ). A bejelentés szerint a Duna előző napi átlagos vízhozama Dévénynél egy másodpercre számolva 575,9 köbméter volt, ami a legalacsonyabb ilyen adatnak számít a mérések kezdete, vagyis 1900 óta. A Duna csaknem százhúsz éve mért legalacsonyabb vízhozama 580 köbméter volt másodpercenként. Az intézet előrejelzése szerint a folyó vízhozama várhatóan péntektől kezd majd emelkedni, ám a hónap közepe tájékán ismét rendkívül alacsony lehet. A SHMÚ közlése szerint a Duna idei vízhozamára vonatkozó adatok azt mutatják, hogy az összes nyári hónapban az átlagosnál alacsonyabb volt, a folyó szlovákiai szakaszán az éves átlagokhoz képest csak a havi mennyiség 36 százalékát tette ki a vizsgált időszakban. (*MTI*)

Anarchia vagy kompromisszum?

(Folytatás az 1. oldalról)

A párttámogatottságot illetően a huzavona legnagyobb vesztese a Nemzeti Liberális Párt lehet, hiszen a szavazók többségének a szemében a liberálisok álltak annak a megbuktatott – sokuk szerint jogosan – kormánynak az élén, amely hozzáfogott a népszerűtlen intézkedések alkalmazásához. Velük zuhanhat a népszerűsége az amúgy sem széles körű támogatottsággal rendelkező Mentsétek Meg Romániát Szövetségnek (USR), amely radikálisabban fellépett a Bolojan-kormányt megelőző – nagyrészt a PSD korifeusai által irányított – „korrupt” politikai elittel szemben. Ezért lett a politikai harc áldozata elnökük, Dominic Fritz is, akit „lemondattak” Temesvár polgármesteri székéről. Az RMDSZ valahogy az üllő és a kalapács között van ebben a már abszurddá vált Dâmboviţa-parti politikai csatározásban. A romániai magyarság alapvető érdeke, hogy támogassa az európai integrációs politikát, és maradjon kormányközelben, hiszen beigazolódott, hogy amikor kikerült ebből, akkor sokkal nehezebb volt az érdekérvényesítés. A játszmát elindító PSD korifeusainak kellene belátniuk, hogy nem húzhatják sokáig a kötelet, amely elszakadhat. Egyrészt a nyilvánosságra került korrupciós botrányok miatt csökkent a népszerűségük, másrészt, mivel azért retorikájuk nem áll távol az AUR gondolkodásmódjától, híveik közül sokan inkább radikalizálódtak. A PSD-sek sejtése szerint ők sem kerülnének ki jól az előre hozott választásokból, így lehet, hogy visszakoznának. Habár a hatalom nagy úr, és ezen igencsak kitartóan lovagol Sorin Grindeanu pártelnök. Az előre hozott választások újabb időhúzást eredményeznek, nem beszélve a költségekről és az ezt megelőző kampányról, amely, ismerve a közhangulatot, igencsak felkavarhatja az indulatokat az országban.

Mindezek mellett van még egy nyomós érv, amiért jó lenne véget vetni ennek a balkáni cirkusznak. Közeledik az év vége, amikor el kell fogadni a költségvetési újraosztást, továbbá körvonalazni kell az országos költségvetést. Ha ez elhúzódik, akkor többek között konkrétan azt jelenti, hogy pénz nélkül marad az önkormányzatok jó része, ugyanakkor az is megtörténhet, hogy fizetés nélkül maradnak mind a közalkalmazottak, mind a kulcsfontosságú állami szektorban – az egészségügy, a tanügy és a belügy – dolgozók, és veszélybe kerülhet a szociális védelem büdzséje is. Ha pedig valaki jövedelemforrás nélkül marad, annak jogosan „kinyílhat a bicska a zsebében”, jöhet a szakszervezeti agitáció, az utcára vonulás, és sorolhatnánk mindazt, ami talán megtörtént a második világháború előtt Németországban.

Reméljük, nem jutunk oda, és lesz már végre annyi bölcsessége a bukaresti politikusoknak, hogy megoldást találjanak arra, hogy ne jussunk oda.

Demény Lajos-emléktáblát avattak Kisfülpösön

(Folytatás az 1. oldalról)

A kerek évforduló kapcsán a tudóstársadalom rendezvénysorozattal tisztelgett Demény Lajos akadémikus életműve előtt. Október 2-án az Erdélyi Múzeum-Egyesület szervezett emlékkonferenciát Kolozsváron, ahol dr. Rüsz-Fogarasi Enikő egyetemi tanár, a Babeș–Bolyai Tudományegyetem Történelem- és Filozófia Karának dékánhelyettese a történészről, Csucsuja István Demény Lajos, a munkatárs és pályatárs címmel, Rostás Zoltán Demény Lajos és a bukaresti elit címmel tartott előadást. Unokája, Demény Mihály a nagyapához fűződő emlékekről és élményekről beszélt.

A kisfülpösi rendezvény a református templomban istentisztelettel kezdődött, Nagy Hunor Ferenc lelkipásztor igehirdetésével, aki Pál apostol Tesszalonikaiaknak írt 2. levelének intését emelte ki, miszerint ítélet vár azokra, akik nem hittek az igazságnak, hanem inkább a gonoszban gyönyörködtek.

A XX. század legnagyobb székely történésze

A szülőház udvarán dr. Rüsz-Fogarasi Enikő egyetemi tanár, akit rokoni szálak fűznek a tudóshoz, s aki az ő sugallatára választotta a történészi pályát, elmondta, hogy Demény Lajos számára a szülőház mindig az otthont jelentette, mindig szeretett Kisfülpösre jönni, ahonnan erővel telve ment tovább. Földműves családból indult útjára, tanulmányait a nagyenyedi kollégiumban, a szászrégeni és marosvásárhelyi tanítóképzőben, majd a Bolyai Tudományegyetemen végezte, később Szverdlovszkban és Leningrádban tanult.

Fotó: Nagy Tibor

Bukarestben az Akadémiai Könyvkiadó szerkesztője volt, 1964-től a Nicolae Iorga Történettudományi Intézet, majd a Iorga-intézet Nemzetiségtörténeti Osztályának főkutatójaként tevékenykedett. Az ő kezdeményezésre indult el az intézetben a *Székely oklevéltár* új sorozata. Alapító tagja volt az újjáalakult Erdélyi Múzeum-Egyesületnek. 1989 után politikai téren is tevékenykedett, szenátor és miniszterhelyettes volt. Haláláig a Bukaresti Tudományos Műhely elnöke volt. Kutatási területe a 15–18. századi művelődéstörténet, illetve ugyanezen korszak parasztmegmozdulásai. A Magyar Tudományos Akadémia külső tagja volt.

– Annak ellenére, hogy Torda vármegyében született, a XX. század legnagyobb székely történésze lett. Számára fontos volt az, hogy tudományos munkásságának eredményeit ismeretterjesztő formában is megörökítse, és fontosnak tartotta azt is, hogy korának forrásait kiadja. Ezért a nyolckötetes Székely oklevéltárral beírta nevét az erdélyi magyar történészek közé. Fontos volt számára, hogy a romániai magyar kisebbséget megismertesse történetével együtt a többséggel. Az ő munkája szerencsével is járt, hiszen az ő nevéhez fűződik az első román nyelvű nyomtatvány felfedezése, amire a leningrádi könyvtárban bukkant. Feleségével, Lídiával együtt ezt kutatták hosszú ideig, majd neki köszönhetően tudták kiadni a kiadványt. Nagyon kemény munkával érte el az eredményeit, ezt a román történetírás nagyjai is elismerték, s munkája révén a romániai magyar kisebbséget is. Olyan sorozatokat indított, amelyek bemutatták a magyar és szász kisebbség történetét, ezek nemcsak magyar, hanem román nyelven is megjelentek – mondta a professzor asszony.

Példakép lehet a ma embere számára

Az emléktáblát Demény Mihály, a történész unokája leplezte le.

Az emléktáblánál virágkoszorút helyezett el és beszédet mondott Gyombolai Péter Vince, Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusának konzulja. Kiemelte, hogy diplomataként számára különösen tanulságos Demény Lajos életútja, hiszen a diplomácia elődleges hivatása a hidak építése, valamint a népek és kultúrák közötti párbeszéd fenntartása. Demény Lajos egész életében ezt tette, csak éppen a történettudomány, a levéltárak és könyvek nyelvén. A kommunizmus cenzúrával terhelt, fojtogató évtizedeiben is megtalálta a módját annak, hogy a magyarság történetét hitelesen a román olvasóközönséggel is megismertesse. A szülőföldi gyökerek, a becsületesség és az ellenszélben is helytálló emberi tartása példát mutat a ma embere számára.

A Bolyai Társaság, a Demény család képviselői hétfőn a bukaresti református temetőben megkoszorúzták a történész sírját.

XXVIII. Bernády Napok

Idén október 19. és 23. között zajlik az egykori városépítő polgármester nevét viselő marosvásárhelyi eseménysorozat. A Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány rendezvénysorozata 28. alkalommal szólítja meg a közönséget. A szervezők minden korosztályt megcéloztak, a legfiatalabbaknak diákvetélkedőkön, sportversenyeken való részvételre kínálva lehetőséget. Október 22-én, csütörtökön írók, költők közreműködésével Simon Endre-emléktárlat és dokumentumkiállítás nyílik a Bernády Házban, 23-án, pénteken délelőtt Bernádynak a református temetőben levő síremléke és a Bernády téren álló bronzszobra megkoszorúzására várják az emlékezőket. Aznap este 6 órakor a Kultúrpalota Nagytermében a hagyományossá vált gálán adják át a Bernády-emlékplakettet, majd a 2026-os meghívott, a magyarországi József Attila-díjas író, költő, Grecsó Krisztián *Egy életem* című egyéni műsora ígér élményteljes estet az irodalomkedvelőknek. A csütörtöki és péntek délelőtti rendezvény pontos időpontjára visszatérünk.

Iskolafelújítás Dicsőszentmártonban

30 millió lej az Avram Iancu Általános Iskolának

A közelmúltban írták alá annak a projektnek a finanszírozási szerződését, amelynek keretében közel 30 millió lejből felújítják a dicsőszentmártoni Avram Iancu Általános Iskolát.

A beruházást a Központi Regionális Fejlesztési Ügynökség által koordinált, Közép-romániai régió 2021–2027 – Egy művelt régió elnevezésű program keretében finanszírozzák, nagyrészt vissza nem térítendő forrásokból. A projekt összértéke meghaladja a 29,6 millió lejt, az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) 6,8 millió lej, az állami költségvetésből pedig 17,4 millió lej vissza nem térítendő támogatást biztosítanak. A fennmaradó összeget a kedvezményezett önrésze teszi ki. A beruházás kivitelezési határideje 2029 decembere.

A Központi Regionális Fejlesztési Ügynökség tájékoztatása szerint az iskola jelenleg két épületben működik, amelyek mindegyike leromlott állapotban van. A projekt keretében elsősorban az energiahatékonyság növelésére helyezik a hangsúlyt. A munkálatok során többek között hőszigetelik a külső falakat és a legfelső emelet feletti födémet, a meglévő külső nyílászárókat hőszigetelt nyílászárókra cserélik, valamint felújítják a fűtési és melegvíz-ellátási rendszert. Korszerűsítik továbbá a villanyhálózatot és a tűzvédelmi berendezéseket, az épületek intelligens irányítási rendszert kapnak. Emellett kiemelt figyelmet fordítanak az épületek akadálymentesítésére is a fogyatékossággal élők számára.

A projekt közvetlen kedvezményezettje az Avram Iancu Általános Iskola közel 600 tanulója, valamint az oktatói és kisegítő személyzet. (*sz. v.*)

Közel 600 diák tanul majd jobb körülmények között

Fotó: Központi Regionális Fejlesztési Ügynökség

CSÜTÖRTÖKI KIMENŐ

Október másként

Sebestyén Mihály

Nem csak iskola van másként, de október is. Valami könnyed, a város felett már az uralmat átvett őszről írtam volna, ha nem zajos, zavaros reggelre ébrednénk. A fejünk felett napok óta sugárhajtású gépek húznak hosszú kondenzcsíkot, közelünkben háború dúl – amiből hála istennek, még semmilyen formában nem részesültünk –, először érzem úgy, hogy jó az ország közepében élni, ámbár az egyre szaporodó putyini drónok bármikor elérhetnek idáig, ha az agresszor úgy érzi, hogy „a Poklos-parti nagyváros fenyegetést jelent (?!!)” a Kreml számára. Abszurd fölvetés?

Ne fessük az ördögöt a falra, mondanám, ha nem lenne tele a média az október 7-i galád támadás hírével, képeivel, melyek arról a Hamasz-támadásról szólnak, amit egy szombatot ünneplő ország ellen intéztek. Bosszúvágy és vallási fanatizmus, nyomor és agymosás, dicsőségvágy és ostobaság lökte ezeket az embereket a terrorizmus karjai közé, sarkallta támadásra a próféta nevében. Válogatás nélkül öltek, fiatalokat, akik épp egy zenei fesztiválon élvezték volna az együttlétet, vidámságot, örömet, békés mezőgazdasági kibucokat dúltak föl, gyújtogattak a mészárlásba belefeledkezve – mintha ez lenne az emberi tevékenységek legnemesebbike – legépfegyvereztek egész családokat, gyermekeket, öregeket, akik talán megmenekültek egykor, a holokauszt haláltáboraiból vándoroltak ki, hazát és biztonságot keresve, új családot alapítva és emlékezve, folyton emlékeztetve.

Az európai kultúra és civilizáció elleni fegyveres támadás volt. Nem kell Európától s Amerikától csak a fegyver, csak gyors járású, mindenen átgázoló terepjáró, japán kisteherautó, amire fel lehet terelni a foglyokat, feldobni a holtakat, és olyan szerszámok, amikkel alagutat, titkos járatokat lehet kialakítani Izrael területe, állama, népe ellen. Azt a hatalmas munkát és pénzt, amit e járatok építésére fordítottak, békés építőmunkába lehetett volna „ölni” (ez a legjobb ölési módszer, nem gondolod?), s akkor munkahelyeket teremtenek a szapora ifjúságnak, iskolákat, kórházakat fiatal embereknek, akiknek egyetlen hivatásuk ma az öldöklés és gyűlöletkeltés.

Beszélnek arról, hogy az izraeli hadvezetés, az ország kormánya előzetes híradást, figyelmeztetést kapott a készülő támadásról, de nem vették komolyan, szombat volt, nem hittek abban, hogy a szomszédságukban handabandázó, gyakorlatozó, áskálódó, propagandával lakossági tudatot mérgező fegyveresek támadást kísérelnek meg. Tévedtek, túl súlyos árat fizettek emberéletekben. Fizettünk.

Ami ezután következett, az a gyász és remény, hogy a foglyul ejtettek egyszer visszatérnek, a tüntetők itt is, ott is. Izrael az emberekért, polgáraiért küzd, tenni akar a terrorizmus ellen, a másik oldal világszerte ünnepel. Ünnepli a gyilkolászást, szánja a terroristákat és azok rokonait, a gázai rombolás ellen tüntet. Baloldali zászlók alatt leginkább. És nem csupán a palesztinok, hanem a megvezetett európaiak is, akiket magukkal sodornak. Hiszen ma az antiszemitizmus az Izrael-ellenességben leli meg új „humanista” formáját.

És még valami. A menekültek gyermekei, akik biztonságban, jobb körülmények között élnek, tanulhatnak, munkához juthatnak, gyarapodhatnak – hangosan, erőszakosan tüntetnek a befogadók ellen. Lásd a mai franciaországi diáklázadásokat, amelyekben a randalírozók leginkább a külvárosok menekültjei közül kerülnek ki, hangadók a rombolásban a jogos követelések ürügyén. Holott a hála talán inkább illendő lenne a befogadásért, a támogatásért, segélyekért, életlehetőségekért, amiket a parlamentek megszavaznak, garantálnak. Az egykor üldözött zsidókat is befogadták ugyanezek az európai államok és Amerika, Ausztrália. Nem emlékszem a történelemből, hogy lázadásokat szítottak volna ily módon. Elégedetlenségükben inkább pártot alapítottak a baloldalon. De leginkább dolgoztak, kereskedtek, tanultak, gyarapodtak, gyarapítottak, építkeztek, termeltek, ipart honosítottak meg, vagy kivándoroltak, államot alapítottak régi hazájukban, és Nobel-díjakat szereztek…

Harmónia
A NÉPÚJSÁG HETI EGÉSZSÉG-ÉLETMÓD MELLÉKLETE
SZERKESZTETTE: SÓFALVI SZIDÓNIA

Valamit vissza akartam adni a városomnak

Interjú dr. Koós Lehellel

Lassan egy hónapja nyitotta meg korszerű kisállatklinikáját Marosvásárhelyen *dr. Koós Lehel* állatorvos. A helyi születésű szakember Budapesten kezdte pályafutását, majd tizenkét évig Németországban dolgozott, ahol klinikavezetőként is tapasztalatot szerzett. Tizenhét külföldön töltött év után családjával hazatért, hogy itthon kamatoztassa tudását, és egy új szemléletű állatorvosi ellátást honosítson meg. Gyerekkori álmáról, a sebészet iránti szenvedélyéről, külföldi tapasztalatairól és az új kisállatklinikáról beszélgettünk.

Sófalvi Szidónia

Állatorvos szeretnék lenni

– Mikor és miért döntött úgy, hogy az állatorvosi hivatást választja? Volt valamilyen meghatározó gyerekkori élménye?

– Mindig volt kutyánk, nagyon állatszerető családba születtem. Három generációra visszamenően marosvásárhelyiek vagyunk, és már a nagyszüleim idejében is természetes volt, hogy a kutya bent van a házban, családtagnak számít. Ebbe tulajdonképpen beleszülettem.

Sportoló családból származom. A nagyapám és az édesapám is a marosvásárhelyi sportéletben dolgoztak, én és a testvérem is sokáig sportoltunk. Sokan meg is lepődtek, amikor előálltam azzal, hogy állatorvos szeretnék lenni.

Volt egy meghatározó élményem is. Kilencedikes lehettem, amikor volt egy német vizslám, az első igazán saját kutyám. Körülbelül kétéves korában hirtelen elpusztult. Vittük állatorvoshoz, de nem derült ki, mi baja volt, és segíteni sem tudtak rajta. Akkor valami bennem átkattant: szeretném érteni ezeket a helyzeteket, és segíteni. Onnantól kezdve nem változott a döntésem.

– A sport akkor teljesen háttérbe szorult?

– A sport sokáig B terv maradt. Ha nem sikerül az állatorvosi egyetemre a felvételi, sportegyetemre mentem volna. De amikor Kolozsváron beiratkoztam az állatorvosira, tudtam, hogy ezt szeretném csinálni.

Ott láttam, mi a sebészet művészete

– Mikor vált egyértelművé, hogy a sebészet lesz a fő iránya?

– Budapesten kezdtem dolgozni ifjú Oltyán Lászlónál, és nála alakult ki igazán a sebészet iránti szeretetem. Azóta láttam világhírű professzorokat is operálni, de ő a mai napig az egyik legtehetségesebb sebész, akit valaha láttam. Rengeteget tanultam tőle, ott láttam meg, mit jelent a sebészet művészete.

Kezdőként néha csak három-négy öltést kellett megcsinálnom egy beavatkozás végén, és ha valamelyik nem volt tökéletes, már szólt. Ez sokat formált a hozzáállásomon.

Az első komolyabb önálló műtétem egy tizennégy éves szuka kutya volt, gennyes méhgyulladással. Sürgősségi esetként el kellett távolítani a méhét. Ez volt az első igazán komoly műtétem, aztán jött a többi.

– Budapesten, majd Németországban is hosszú éveket töltött. Melyek voltak a legfontosabb szakmai leckék ezekből az évekből?

– Budapesten az első munkahelyem hatalmas szakmai ugrást jelentett. Ott láttam először, mit jelent igazán magas szinten dolgozni. A legfontosabb talán az volt, amit én ultra profizmusnak nevezek: mindennek a helyén kell lennie, mindennek pontosan kell működnie. Ha egy golyóstollnak egy adott helyen van a helye, akkor mindig ott kell lennie. Ez a gondolkodásmód az egész munkára kihat.

Fotók: Koós Lehel privát archívuma

Fontos hangsúlyoznom, hogy nem azért hagytam el Marosvásárhelyt, hogy pénzt keressek. Tanulni mentem. Imádom a szakmámat, és rengeteg munkát fektettem abba, hogy fejlődjek.

Budapesten nagyon sokat ügyeleteztem, sokszor egyedül kellett döntést hozni. Ha megcsinálsz valamit, tapasztalatot szerzel. Ha mindig visszalépsz, mert nem vagy elég merész, egy idő után megrekedsz. Én inkább megpróbáltam megoldani a helyzeteket.

– Budapest után következett Németország?

– Igen. Ott sem a pénz volt az elsődleges szempont, hanem a szakmai továbbfejlődés. Budapestre eredetileg egy-két évre mentem, abból lett közel öt, Németországban pedig végül tizenkét év.

Egy jó budapesti klinikán már nagyon magas szintű munkát lehet végezni. Németországban viszont egy másfajta szemléletet is megtanultam: hogyan adjuk át a tudásunkat és a szolgáltatásunkat a gazdiknak.

Ott is folyamatos ügyelettel működő helyen kezdtem. Később egy klinika méretű intézményben társtulajdonos lettem, körülbelül tizenöt fős csapattal. Nyolc évet töltöttem ott vezetőként. Sikerült az intézményt magasabb szintre fejlesztenünk, később egy nagyobb lánc része lett, én pedig klinikavezetőként folytattam.

Tulajdonképpen végigjártam a létra minden fokát. Kezdőként elvégeztem az egyszerű munkákat, ügyeleteztem, operáltam, később pedig embereket és egy egész intézményt vezettem.

Úgy szeretnék dolgozni, mint kint

– Miben tér el leginkább a németországi állatorvosi kultúra az itthonitól?

– Nagyon fontos különbség a kommunikáció. Németországban ezt egészen más szinten kezelik. Nem arról szól, hogy én vagyok az orvos, a gazdi bejön, megvizsgálom az állatot, csinálok valamit, majd elküldöm fizetni.

Már attól a pillanattól fontos a kommunikáció, hogy valaki belép az intézménybe. Hogyan fogadják a recepción, hogyan magyarázom el orvosként, milyen vizsgálatokra van szükség, mit szeretnénk kideríteni, milyen lehetőségeink vannak? Ez az egész csapat közös munkája.

Az emberek könnyebben elfogadnak egy vizsgálatot vagy kezelést, ha értik, miért szükséges. Ha pontosan elmondjuk, mit keresünk egy vizsgálattal, és milyen döntést hozhatunk az eredmény alapján, egészen más a helyzet.

Én úgy jöttem haza, hogy itt is ugyanúgy szeretnék dolgozni, ahogyan kint.

– Mennyire gyorsan változik az állatorvosi sebészet? Hogyan lehet lépést tartani a fejlődéssel?

– Nagyon gyorsan változik, akárcsak a humán orvostudomány. Főleg Németországban rengeteg időt, energiát és pénzt fektettem a képzésekbe. Szinte minden évben jártam sebészeti továbbképzésekre, elvégeztem egy kétéves posztgraduális képzést, és számos kurzuson vettem részt.

A lehetőségek ma már szinte mindenki előtt nyitva állnak. Rengeteg szakmai anyag, kurzus és továbbképzés érhető el. De áldozni kell rá: időt, energiát és pénzt. Egy komoly képzés akár több ezer euróba is kerülhet.

A határ tényleg a csillagos ég. Az a kérdés, hogy az ember mennyit hajlandó belefektetni.

Soha nem akartam elhagyni a várost

– Tizenhét év után mi volt a döntő ok, amiért mégis hazatért Marosvásárhelyre?

– Ez számomra érzelmes téma. Igazából soha nem akartam végleg elhagyni Marosvásárhelyt. Egyszerűen így alakult az élet.

Az évek során viszont az ember változik. Családja lesz, gyereke születik, és megváltozik, hogy mit tart igazán fontosnak. Nem akartam, hogy a kislányom évente kétszer találkozzon a nagyszüleivel, a többi időben pedig képernyőn keresztül beszéljünk.

A kultúránk is fontos nekem. Németországban is jól éreztem magam, nem azért jöttem haza, mert nem sikerült külföldön. Stabil életem és jó állásom volt, amikor pedig bejelentettem, hogy távozom, próbáltak visszatartani.

Azt szerettem volna, hogy a lányom kapjon abból, amit mi itt kaptunk, és ebben a vásárhelyi közösségben nőjön fel.

Én is jól érzem magam itthon. Sokan mondják, hogy Vásárhelyen nem történik semmi, én ezt nem így látom. Élhető, biztonságos város, és családdal ennek egészen más értéke van.

Valamit vissza akartam adni a városomnak

– A hazatérésben szerepet játszott az is, hogy itthon szakmailag létrehozzon valamit?

– Igen. Ez tulajdonképpen egy gyerekkori álmom volt. Szerettem volna visszahozni valamit abból, amit kint kaptam és megtanultam. Valamit vissza akartam adni a városomnak.

Most még nagyon az elején vagyunk. Amit szeretnék felépíteni, az egy hosszú folyamat.

Már az első héten volt egy különleges esetünk. Egy nagyon komplikált, nyílt mellkasi műtétről volt szó, amellyel egyébként Bukarestbe küldték volna a pácienst. Nem kellett elutazniuk a gazdiknak, itt helyben meg tudtuk oldani. Az állat azóta kontrollon is volt, jól van. Jó érzés látni, hogy ezért is volt értelme hazajönni.

– Milyen nehézségekkel szembesültek a kisállatkórház megnyitásakor?

– Mi annyira szívesen jöttünk haza, hogy talán egy kicsit rózsaszínebben láttunk mindent. De sok pozitív meglepetés is ért. Bár sokat beszélünk arról, milyen nehéz itthon az ügyintézés, bizonyos dolgok könnyebben mentek, mint Németországban. A kórház létrehozása körülbelül nyolc hónapig tartott.

Eredetileg június elsején szerettem volna megnyitni, tehát a terveimhez képest csúsztunk. Összességében azonban azt mondhatom, jól ment.

– Családi vállalkozásként működik a kórház?

– Igen. A feleségem közgazdász, korábban Németországban az autóiparban, előtte Budapesten multinacionális cégnél dolgozott. Ő is marosvásárhelyi.

Németországban megtapasztaltam, hogy egy klinika működtetése mennyi adminisztratív munkával jár. Ez gyakorlatilag egy teljes állás.

Ezért döntöttünk úgy, hogy családi vállalkozásként építjük fel. A feleségem az adminisztratív és gazdasági résszel foglalkozik, én pedig a szakmai oldalra tudok koncentrálni: a gyógyításra, a fejlesztésekre és a csapat vezetésére.

Mind a két út járható

– Ön szerint ma még mindig külföldre kell menni ahhoz, hogy valaki igazán magas szakmai szintre jusson?

– Nem feltétlenül. Dr. Jakab Szilárd kollégám és jó barátom egy jó példa arra, aki itthon maradt, ugyanakkor nagyon magas szintre jutott. Rendszeresen járt Amerikába és Nyugat-Európába tanulni. A recept ugyanaz: rengeteget kell dolgozni és képezni magunkat.

Én a húszas éveimben nagyon sok hétvégét töltöttem ügyeletben. Nem azt mondom, hogy mindenkinek ezt kell csinálnia, de ha valaki egy bizonyos szintre szeretne eljutni, plusz energiát kell belefektetnie.

Lehet külföldre menni, tanulni, tapasztalatot szerezni és hazajönni, ahogy én tettem. De ma már itthon maradva is rengeteg lehetőség áll az ember előtt. Mindkét út járható. A lényeg ugyanaz: alázattal kell tanulni, és bele kell tenni a munkát. A határ a csillagos ég.

Korai neveléssel a bántalmazás ellen

A bullying, vagyis a kortársak közötti ismétlődő, szándékos bántalmazás és megfélemlítés megelőzését már kisgyermekkorban érdemes elkezdeni. Ebben kiemelt szerepe van annak, hogy a gyerekek megtanuljanak biztonságos kapcsolatokat kialakítani, felismerni és kezelni az érzelmeiket, empatikusan viszonyulni egymáshoz, valamint békésen rendezni a konfliktusokat. Erre irányította rá a figyelmet a Mentsük Meg a Gyermekeket Románia Szervezet által, az OMV Petrom Alapítvány támogatásával megszervezett nemzetközi fórum, amely a szocioemocionális nevelést és a kisgyermekkori bántalmazás megelőzését állította középpontba.

Sófalvi Szidónia

A szeptember 30-án Bukarestben megtartott eseményen mintegy száz szakember, közintézményi és civil szervezeti képviselő, egyetemi oktató, oktatási szakértő és helyi döntéshozó vett részt. Dániából, Franciaországból és Észtországból is érkeztek szakemberek, akik saját tapasztalataikat és jól működő gyakorlataikat mutatták be.

A megelőzésnek már kisgyermekkorban el kell kezdődnie

A fórum egyik legfontosabb üzenete az volt, hogy a bullying elleni fellépést nem lehet az egyes esetek kezelésére korlátozni. A megelőzés alapjait már óvodáskorban érdemes lefektetni, amikor a gyermekek megtanulják felismerni és szabályozni érzelmeiket, kezelni a konfliktusokat, valamint biztonságos és kölcsönös tiszteleten alapuló kapcsolatokat kialakítani.

A szakemberek szerint olyan nevelési környezetre van szükség, amelyben a törődés, a tolerancia, a tisztelet és a bátorság nemcsak elvárásként jelenik meg, hanem a mindennapi gyakorlat részévé válik. A cél az, hogy a gyermekek ne csupán azt tanulják meg, milyen viselkedés elfogadhatatlan, hanem azt is, hogyan állhatnak ki egymás mellett, miként kérhetnek segítséget, illetve hogyan kezelhetnek egy konfliktust erőszak nélkül.

A pedagógusok felkészültsége is javult

A Legyünk barátok – bullying nélkül program 2025–2026-os tanévben végzett hatásvizsgálata szerint a következetes, értékalapú beavatkozások érzékelhető változásokat hozhatnak az óvodai közösségekben.

A program kezdetén a pedagógusok 82,6 százaléka úgy vélte, hogy az általa tanított gyermekek között vannak olyanok, akik bullying áldozatai. A program végére ugyanakkor a részt vevő pedagógusok 98 százaléka érezte magát felkészültnek az ilyen helyzetek kezelésére, 54 százalékuk pedig úgy ítélte meg, hogy kifejezetten jól felkészült ezen a téren.

A vizsgálat arra is rámutatott, hogy az eredményes megelőzéshez nem elegendő néhány alkalmi foglalkozás. A szocioemocionális készségek fejlesztésének a mindennapi nevelés részévé kell válnia, és nemcsak a gyermekeket, hanem a pedagógusokat és a szülőket is be kell vonni.

Közös felelősség a gyermek érzelmi biztonsága

A fórumon *Mirabela Grădinaru*, az elnöki hivatal képviselője hangsúlyozta: a gyermek érzelmi fejlődéséért viselt felelősséget nem lehet egyik felnőttről a másikra áthárítani. A családnak, az óvodának, a közösségnek és az intézményeknek egyaránt szerepük van abban, hogy a gyermek biztonságos és támogató környezetben fejlődhessen.

Arra is rámutatott, hogy a szocioemocionális nevelés a felnőttektől is önreflexiót kíván. A pedagógusok és a szülők viselkedése, kommunikációja és konfliktuskezelése ugyanis közvetlen mintát jelent a gyermekek számára.

Grădinaru szerint a jól működő programok tapasztalatait nem szabad elszigetelt kezdeményezésként kezelni. A kutatási eredményeket és a gyakorlati tapasztalatokat hosszú távon a közpolitikákba és az oktatási rendszer működésébe is be kell építeni.

Európai tapasztalatokból is tanulnak

A rendezvényen több európai szervezet képviselője mutatta be saját módszereit. A Mary Fonden és a Red Barnet Denmark szakemberei a Free of Bullying program nemzetközi tapasztalatairól beszéltek, a francia Fédération de Paris de la Ligue de l'enseignement pedig a Vivre Ensemble program eredményeit ismertette. Az észt tapasztalatok azt mutatták, miként lehet a bullyingmegelőző programokat szorosabban összekapcsolni az oktatási rendszerrel és a közpolitikákkal.

Fotók: Mentsük Meg a Gyermekeket Szervezet

A fórum résztvevői szerint a hosszú távú változáshoz három terület különösen fontos: a korai nevelésben dolgozó szakemberek képzése, a bizonyítékokon alapuló programok alkalmazása, valamint olyan támogatási rendszer kialakítása, amely lehetővé teszi a sikeres módszerek szélesebb körű terjesztését.

Több mint 60 ezer gyermek vett részt a programban

A Legyünk barátok – bullying nélkül program a dán Free of Bullying módszertanra épül. A Mentsük Meg a Gyermekeket Románia 2020-ban kezdte meg romániai adaptálását, 2023-tól pedig az OMV Petrom Alapítvány támogatásával országos szinten is bővítették a programot.

2023 és 2026 között több mint 3600 szakembert képeztek ki, több mint 550 óvoda vette át a módszertant, és több mint 60 ezer gyermek részesült a programban. A foglalkozások négy alapértékre épülnek: a toleranciára, a törődésre, a bátorságra és a tiszteletre.

A pedagógusok visszajelzései szerint a változás a gyermekek viselkedésében is érzékelhető. A válaszadók 71,8 százaléka pozitívabb társas kapcsolatokat figyelt meg, 67 százalékuk szerint a gyermekek jobban játszanak együtt, 58,5 százalékuk kevesebb konfliktusról számolt be, 54,3 százalékuk pedig úgy látta, hogy az óvodások kedvesebben viszonyulnak egymáshoz.

A szülők is érzékelik a változást

A program hatása nem csak az óvodában volt észrevehető. Tízből kilenc pedagógus szerint a szülők hozzáállásában is pozitív változás történt. Többen aktívabban kapcsolódtak be az óvodai életbe, illetve tudatosabban kezdték kezelni a gyermekek közötti konfliktusokat.

A szülői válaszok alapján nőtt azoknak az aránya is, akik szerint gyermekük jobban képes szabályozni érzelmeit, könnyebben segít másoknak, valamint fejlődött az együttműködése, empátiája és alkalmazkodóképessége.

A gyermek viselkedése sokszor előbb jelez

A szakemberek arra figyelmeztetnek, hogy az óvodás gyermekek ritkán tudják pontosan megfogalmazni, ha gondjuk van társaikkal. Ezért fontos odafigyelni az olyan jelekre, mint a közös tevékenységektől való visszahúzódás, az óvodába járás elutasítása, a gyakori testi panaszok, a szokatlan hallgatagság vagy a látszólag indokolatlan dühkitörések.

A korai, következetes és szakmailag megalapozott beavatkozás segíthet megelőzni a problémák súlyosbodását. A fórum üzenete szerint a bullying megelőzése nem egyetlen pedagógus vagy szülő feladata: ahhoz, hogy a gyermekek biztonságos közösségekben nőhessenek fel, az egész közösség együttműködésére szükség van.

Október a mellrák elleni küzdelem hónapja

Október világszerte a mellrákkal kapcsolatos figyelemfelhívás hónapja. A kezdeményezés célja, hogy minél több nőhöz eljusson a megelőzés, a rendszeres szűrés és a korai felismerés fontosságának üzenete. A mellrák ugyanis továbbra is a nők körében leggyakrabban előforduló daganatos megbetegedések közé tartozik, ezért különösen nagy jelentősége van annak, hogy az esetleges elváltozásokat minél korábban felismerjék.

Sófalvi Szidónia

Az Egészségügyi Világszervezet idei témája magyarul így fogalmazható meg: „Minden történet egyedi, minden út számít". Az üzenet arra irányítja rá a figyelmet, hogy minden beteg története más. A diagnózis, a kezelés menete, a családi és közösségi támogatás, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés is eltérő lehet. A közlemény hangsúlyozza: minden érintett embernek joga van a méltó támogatáshoz, a megfelelő kezeléshez és ahhoz, hogy hozzáférjen a számára szükséges ellátáshoz.

A mellrák elleni küzdelemben ezért nemcsak a kezelésnek van kiemelt szerepe, hanem annak is, hogy a nők időben eljussanak a megfelelő vizsgálatokra. A figyelemfelhívó hónap egyik fontos célja, hogy a szűrés jelentősége azokhoz is eljusson, akik nehezebben férnek hozzá az egészségügyi szolgáltatásokhoz. A kezdeményezés arra is ösztönöz, hogy a lakosság hiteles információkat kapjon a megelőzésről és a tünetek megjelenése előtti korai felismerés lehetőségeiről.

DARIA: országos program a mellrák korai felismeréséért

A megelőzést és a szűrést szolgálja a DARIA projekt is, amely egy országos kezdeményezés az integrált mellrákszűrési program fejlesztésére. A projektet a kolozsvári Prof. Dr. Ion Chiricuță Onkológiai Intézet koordinálja, a Marosvásárhelyi Megyei Sürgősségi Klinikai Kórház pedig partnerként vesz részt benne, és a Közép-régió programjait irányítja. A régióhoz Fehér, Brassó, Kovászna, Hargita, Szeben és Maros megye tartozik.

Fotó: a Marosvásárhelyi Megyei Sürgősségi Klinikai Kórház kommunikációs osztálya

A DARIA egyik fő célkitűzése, hogy a nők, különösen a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű, illetve sérülékeny közösségekben élők könnyebben hozzáférjenek a megelőzéshez, a szűrővizsgálatokhoz és a korai diagnózishoz. A projekt ezzel azokat a különbségeket is csökkenteni szeretné, amelyek jelenleg az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférésben tapasztalhatók.

A program keretében öt regionális prevenciós központ kialakítását tervezik, amelyek közül az egyik a Marosvásárhelyi Megyei Sürgősségi Klinikai Kórházban működik majd. A projektben mobil egységeket is használnak, tájékoztató és egészségnevelési kampányokat szerveznek több régióban, köztük a Közép-régióban is. Emellett az egészségügyi személyzet képzése és egy, a szűrőprogramot támogató elektronikus nyilvántartási rendszer kialakítása is szerepel a tervek között.

A program célja az is, hogy a hátrányos helyzetű vagy marginalizált közösségekben élő nők számára egyszerűbb és szervezettebb legyen az út a tájékoztatástól a szűrővizsgálatig, majd szükség esetén a diagnózisig és a megfelelő egészségügyi ellátásig.

A tervek szerint a DARIA projekt keretében 149.342 embert tájékoztatnak és mozgósítanak, míg 119 ezer nő számára biztosítanak mammográfiás szűrést. Ezek a számok is mutatják, hogy a program országos szinten jelentős szerepet szán a megelőzésnek és a korai felismerésnek.

A mellrák elleni figyelemfelhívó hónap legfontosabb üzenete, hogy a tudatosságnak cselekvéssel kell párosulnia. A megfelelő tájékoztatás, a szűrővizsgálatok elérhetőségének javítása és a korai diagnózis mind hozzájárulhat ahhoz, hogy az érintettek időben megkapják a szükséges segítséget és ellátást.

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

TÖLTÖTTPAPRIKA-LEVES

Egy nagyobb fazékban vizet teszek fel főni. Beleteszek egy megtisztított zellert, egy fej hagymát, két szál murkot, egy petrezselyemgyökeret, néhány szál zellerlevelet, két cikk fokhagymát és néhány szem egész borsot. Sóval ízesítem, majd főni hagyom. Közben 1 kilogramm darált marhahúst összekeverek nyolc dekagramm megmosott rizzsel, sóval, borssal és fűszerpaprikával. A megtisztított, kicsumázott tíz darab paprikát megtöltöm a húsos-rizses töltelékkel. A megtöltött paprikákat a levesbe teszem, majd lassú tűzön főzöm tovább, amíg a hús, a rizs és a paprika is megpuhul. Ezután hozzáöntök egy liter paradicsomlevet, majd egy vékony pirospaprikás rántással besűrítem. Még egyszer összeforralom, és forrón tálalom.

GRÍZGALUSKALEVES HÁZI TYÚKKAL

Egy házi tyúk mellét hideg vízben felteszem főni. Amikor felforr, a habját leszedem, majd beleteszem megtisztított zöldségeket: hat murkot, egy zellert, két petrezselyemgyökeret, egy cikk káposztát, egy paprikát, egy paszternákot és egy karalábét. Sóval és szemes borssal ízesítem, majd nagyon lassú tűzön főzöm, hogy a leves szép tiszta és aranyló legyen. Közben elkészítem a grízgaluskát. Két tojást sóval hosszasan

habosra verek, majd hozzáadok 5 evőkanál darabosabb búzadarát. Alaposan összekeverem, és nem pihentetem, hanem azonnal a forró levesbe szaggatom. A galuskákat lassú tűzön, gyöngyöző levesben főzöm puhára. A kész levesbe visszateszem a főtt zöldségeket és a puha tyúkhúst, majd forrón tálalom. Ui: A galuskákat hideg vízzel egyszer jól meglocsolom. Én kipróbáltam szénsavas ásványvízzel, mindenkinek ajánlom!

FINOM PARADICSOMLEVES

Két nagyobb murkot, egy nagy zellergumót, egy nagyobb fej hagymát lereszelek, kevés olajon megdinsztelem. Feltöltöm 2 liter vízzel, pár szemes borssal, ízlés szerint sóval,

négy darab tyúkhúsleveskockával, három-négy szál zellerzölddel főni teszem. Két nagyobb tojást habosra verek kevés sóval, hat csapott evőkanál darabosabb búzadarát hozzákeverek. Amikor forr a leves, beleszaggatom a grízgaluskát. Lassú tűzön 8 percig főzöm, majd átfordítom a galuskákat. 5 perc után 1 dl hideg vízzel meglocsolom a galuskákat, majd 3-4 perc után rátöltök 7 dl vastag, házi paradicsomlevet! Ha igényli, hígíthatjuk 1-2 dl forró vízzel a levest. Vékony paprikás rántást készítek (kevés liszttel), és a legvégén összefőzöm a levessel.

KOLBÁSZOS-TOJÁSOS-KARFIOLOS KRUMPLILEVES

Egy fej hagymát, két nagyobb murkot darabolva, egy csokor zellerzölddel, két babérlevéllel, hat gerezd karfiollal, tetszés szerint kolbászt karikázva, hét nagyobb csiperkegombát felszeletelve (a kisebbeket egészben hagyom, és ha nincs friss gomba, egy kis üveg gombakonzervet is használhatunk) 3 l vízzel főni teszem. Pár szemes borssal, ízlés szerint sóval, egy kávéskanál vegetával ízesítem. 15 perc múlva hozzáadom a felkockázott krumplit (kb. fél kilót). Puhára főzöm. Vékony paprikás rántást készítek (olaj + liszt + pirospaprika), és összerottyantom vele. A legvégén 1 dl tejszínt is adok hozzá. Zellerzöldet apróra vágok, és a levesre szórom. Tálaláskor tejföllel, főtt-tojás-szeletekkel, sült császárszalonnával koronázhatjuk meg.

Lenézik a szakmánkat

Beszélgetés Jánosi Évával és Jánosi-Kiss Orsolyával

Harminc év szakmai tapasztalat, megrögzött elhivatottság, folyamatos küzdelem a gyakran méltatlanul alulértékelt kézműves-mesterség elismeréséért, majd egy olyan felemelő szárnyalás, amely nemcsak a kíváncsi gyereksereget, de még a felnőtteket is teljesen elvarázsolta a rendezvény helyszínén: Jánosi Éva varrónő és menye, segítője, Jánosi-Kiss Orsolya története a mesterség iránti alázatról, a leleményes technikai megoldásokról, valamint a családi összefogás erejéről szól.

Sófalvi Szidónia

Éva pontosan harminc évvel ezelőtt végezte el a technikumot, és az azóta eltelt évtizedek alatt a szakma szinte valamennyi szegmensét megismerte. Pályafutása során dolgozott megfeszített tempójú szériamunkában a nagy varrodákban, varrt csúcsminőségű ruhadarabokat olasz és német luxusmárkáknak, készített strapabíró orvosi köpenyeket, precízen illeszkedő munkaruhákat, valamint prémium kategóriás ágyneműhuzatokat is. Nyolc évvel ezelőtt döntött úgy, hogy saját kezébe veszi az irányítást, és vállalkozást indít, ám az utóbbi évek gazdasági nehézségei és a növekvő állami terhek miatt végül egyedül maradt a műhelyben.

A mai modern, felgyorsult világban, ahol a fast fashion és a tömeggyártott ruhadarabok uralják a piacot, a szabóságok helyzete egyre nehezebbé válik. Éva nap mint nap szembesül azzal is, hogy sokan mennyire alulértékelik ezt a mesterséget.

– Annyira lenézik a szakmánkat. Azt hiszik az emberek, hogy ez csak ötperces munka, csak nyomod a pedált, és nem látják mögötte a háromórányi matatást meg a fizikai terhelést – mondja Éva őszintén a mindennapi kihívásokról.

Bár a kiszámítható megélhetés és a biztonság érdekében fontolgatja egy stabil, főállású munkaviszony elvállalását, a varrás örök szerelem marad az életében, amelyet soha nem tudna teljesen elengedni.

„Vízcsőszigetelő szivacsot meg hulahoppkarikát használtunk a szerkezethez”

Amikor felkérést kaptak a virágfesztivál kellékeinek elkészítésére, a megszokott, sablonos jelmezes sémák helyett egy igazán összetett és izgalmas alkotói kihívás várta őket: emelős, dinamikusan működő szoknyákat

kellett megálmodniuk és elkészíteniük a fesztivál tündérei számára. Egy nagyszabású karneváli ruhánál ugyanis közel sem elég, ha a végeredmény csupán szép a szemeknek; a ruhába épített mechanikának és funkciónak hiba nélkül, magabiztosan kell működnie a felvonulás minden egyes pillanatában.

A megvalósítás és a kivitelezés során szinte mérnöki precizitásra, szerkezeti tervezésre és meglepően kreatív ötletekre volt szükség. A stabil tartás elérése érdekében teljesen hétköznapi, de hatékony anyagokhoz nyúltak: vízcsőszigetelő szivacsokat, különféle merevítőket és klasszikus hulahoppkarikákat építettek be a textíliák alá, hogy a szoknyák szerkezete ne csússzon el, és a hordozója számára könnyen emelhető maradjon.

A méretre szabás folyamata is mérhetetlen odafigyelést igényelt. A szoknyáknak derékban tökéletesen kellett illeszkedniük, miközben a tündérek eltérő testmagasságához, valamint a helyszíni lépcsőzéshez egyedileg kellett beszabni a hosszat és a belső tartóbotokat. Az utolsó simításoknál pedig pluszszoknyarétegekkel és speciálisan beépített ólommal védekeztek az esetleges nemkívánatos átvillanások ellen.

„Úgy éreztem, mintha még közelebb kerültünk volna egymáshoz”

Orsolya maga is aktív részese volt az eseménynek: egyike volt a fesztivál elbűvölő tündéreinek, aki az Éva által mesterien elkészített ruhaállvány alól emelte fel a varázslatos szoknyát. Fáradhatatlanul fotózkodott a csodálkozó gyermekekkel, és a helyszínre érkező turistákat is teljesen elvarázsolta közvetlen jelenlétével.

Ez a közös projekt nemcsak szakmai sikert hozott számukra, hanem még szorosabbá fűzte a köztük lévő emberi köteléket is. Éva és Orsolya nem a sztereotipikus, távolságtartó anyós–meny viszonyban dolgoztak együtt, hanem teljesen egyenrangú alkotótársakként, szinte legközelebbi barátnőkként élték meg a felkészülés minden pillanatát. Nyitottan hallgatták meg egymás ötleteit, a felmerülő technikai korlátokat pedig közösen hidalta át Éva több évtizedes szakmai tapasztalata és Orsolya friss, modern vizuális látásmódja.

– Úgy éreztem, mintha még közelebb kerültünk volna egymáshoz. Egy közös célért dolgoztunk, és mindent meg tudtunk beszélni – idézte fel Éva a közös alkotás örömét.

A kulisszák mögött zajló háttérmunka is teljes harmóniában működött: *Vonucz Júlia* fodrász és *Daróczi Adrien* sminkes áldozatos, professzionális munkája, valamint *Csatlós Csaba* koreográfiája egyaránt hozzájárult ahhoz, hogy a színpadon bemutatott látványos felvonulás és tánc a rendezvény egyik legkiemelkedőbb attrakciójává váljon. A gondosan megalkotott frizurák és sminkek tökéletes összhangban egészítették ki a viseleteket és a színpadi produkciót, tovább erősítve az esemény különleges vizuális világát. Éva és Orsi a szervezés és a megvalósítás során mindvégig hangsúlyozták a csoportmunka fontosságát, kiemelve, hogy a produkció sikere az alkotók, közreműködők és háttérben dolgozó szakemberek összehangolt közös munkájának eredménye.

A fesztivál zárása után nyilvánvalóvá vált, hogy az esemény hatalmas erkölcsi sikert és szakmai visszaigazolást jelentett számukra a befektetett rengeteg energiáért. A közönségtől kapott őszinte dicséretek, az utcán megszólító érdeklődők és a boldogan mosolygó gyereksereg látványa olyan új lendületet adott Évának és Orsolyának, amely átsegíti őket a mindennapi nehézségeken. Ez a siker megerősítette Évát abban a szándékában, hogy a jövőben is folytassa a kézműves alkotómunkát – legyen szó újrahasznosított textíliákról, egyedi kiegészítőkről vagy éppen elegáns korszettekről.

A macskaorgona és a zenei titkosírás tudós papja (1.)

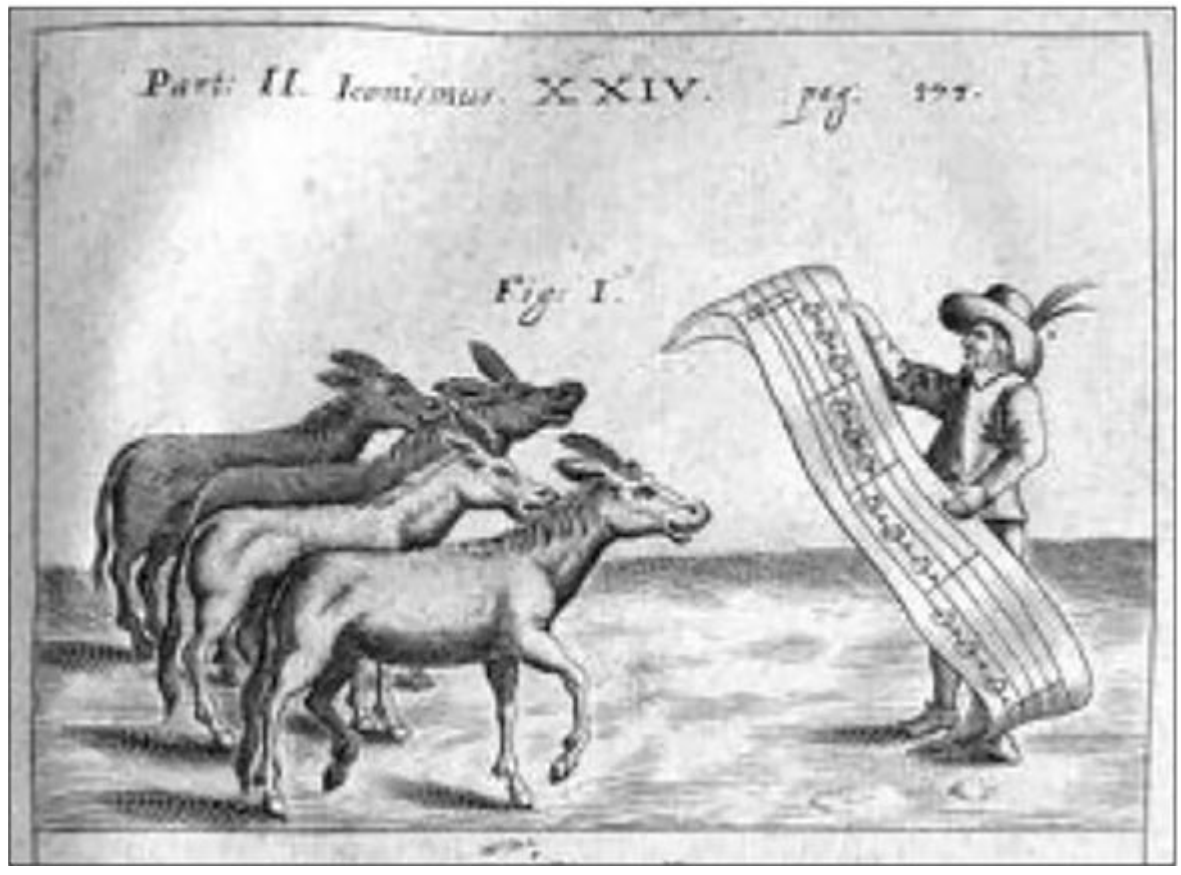
Szilágyi Mihály

Egyszer volt, hol nem volt, élt egy szomorú herceg. Senkinek sem sikerült felvidítania, pedig egymásnak adták a kilincset orvosok, varázslók, bűvészek, sőt még a kis kondás is, de a herceg arcára senkinek sem sikerült mosolyt fakasztania. Papot csak azért nem hívtak, mert az rossz ómen lett volna. Kihirdették tehát hetedhét országban, hogy akinek sikerül felvidítania a herceg ábrázatát, az bizony jutalmat kap. Aztán meg is érkezett egy híres tudós. Jó nagy ládát cipeltek utána a hordárok. A cselédek összesúgtak, hogy mi a csuda lehet abban a nagy dobozban, amivel felvidul a herceg. Hamarosan meg is látták: egy olyan hangszer volt az, amit még soha senki nem látott. Volt rajta pár billentyű, mint egy kis orgonán, a másik felén viszont kis rekeszekben macskák lapultak. Volt közöttük kisebb, nagyobb, harcedzett kandúr meg kényes macskakisasszony. A cselédek váltig azt gyanították, hogy a muzsika felzendülésére táncra perdülnek a cirmosok, de amikor a tudós leütötte az első billentyűt, dühösen felmordult egy marcona kandúr. A titokzatos ember meg elkezdett muzsikálni a hangszeren, a macskák erre felváltva nyávogni, morogni kezdtek. Lett is olyan tavaszi macskakórus, hogy a cselédek a hasukat fogták, és hát csodák csodájára a herceg is felkacagott. Ezzel össze is csomagolta különleges zenekarát az idegen, és távozott. Azt suttogták a madarak, hogy Gaspar Schott járt a herceg palotájában.

Ki is volt ez a bizonyos Gaspar Schott? Járjunk utána!

Gaspar (Caspar vagy Kaspar) Schott 1608. február 5-én született Königshofenben. Gyerekkoráról mindössze egyetlen feljegyzés létezik, mely szerint 1620-ban szemtanúja volt egy szivattyúrobbanásnak, ami egyből felkeltette az érdeklődését a tudományok iránt.

1627-ben, 19 évesen Würzburgban belépett a jezsuita rendbe. Talán ez volt az egyetlen útja tudományos érdeklődésének. Papi pályára készült, de előbb filozófiát kellett tanulnia. Az egyetemen ismerkedett meg a szintén jezsuita pap professzorral, Athanasius Kircherrel. Kircher rendkívüli hatással volt a fiatalemberre.

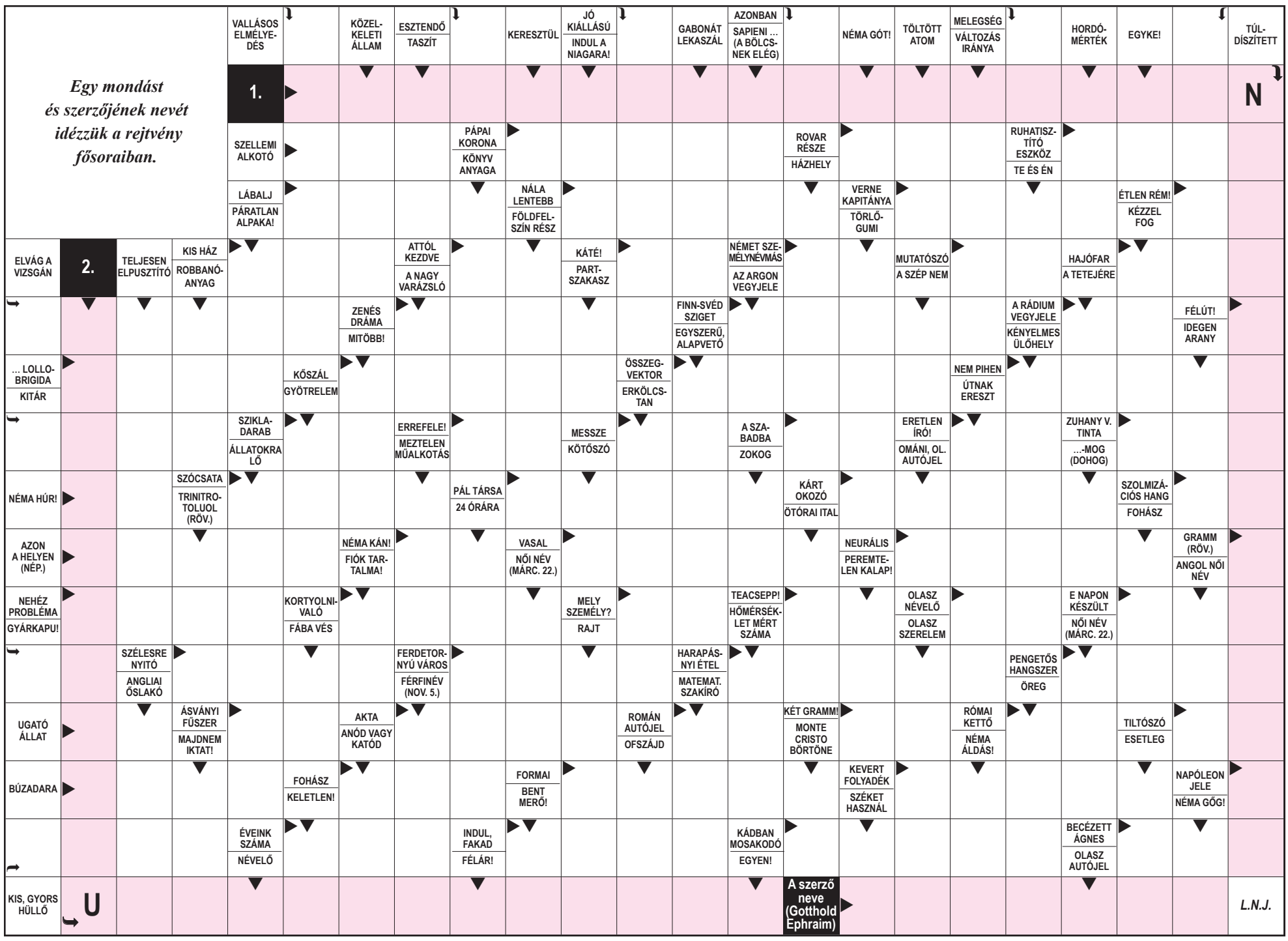

A hiábavaló munka: zenetanítás szamaraknak (rézmetszet Gaspar Schott Magiae universalis naturae et artis című művéből)

Kár, hogy Schottnak nem sikerült befejeznie a tanulmányait, ugyanis 1631-ben Würzburgban is lángra lobban a harmincéves háború szikrája. Ez a vallási háború köntösébe bújtatott marakodás azonban birodalmi hatalmi pozíciókról szólt a Habsburg- és a Bourbon-ház között. Mint tudjuk, már a mohácsi csata is tartogatott némi francia érdeket, ugyanis a franciák azért üdvözölték a török hódítást, mert az részben lekötötte és gyengítette a Habsburg-uralkodóház pozícióit. Kapóra jött tehát az egymással rivalizáló hatalmaknak, hogy vallási alapú zavaros vizekben értelmezzék újra hatalmi helyzetüket. A Würzburgra támadó svéd protestáns csapatok elől a jezsuita rendnek menekülnie kellett.

Athanasius Kircher regénybe illő, kalandos úton jutott el Rómába, míg a tanítvány, Gaspar Schott Belgiumban kötött ki, és ott folytatta tanulmányait. Belgiumban mindössze egy tanévet tölthetett, mert a háború miatt túlzsúfolt rendházak nem tudtak helyet biztosítani számára. Felettesei a szicíliai Caltigironéba irányították, hogy befejezze teológiai tanulmányait.

Schott 1637-ben vált felszentelt pappá, majd 1641-ben négy fogadalomtétellel lett teljes jogú jezsuita pap. 1648–1652 között Palermóban végezte papi szolgálatát, közben filozófiát, erkölcsteológiát és matematikát tanított.

Október 1-jei rejtvényünk megfejtése: *Amikor másokat lekicsinylesz, az azt jelenti, hogy te sem vagy nagy.*

Érmeket szereztek a veteránok

Éremmel tértek haza a marosvásárhelyi veterán (35 év fölötti) atléták a 35. Master Balkán-bajnokságról.

Gligor Róbert László

A krajovai Ifjúsági Parkban 17 ország képviseletében több mint 700 sportoló versengett szaladásban, postásgyaloglásban, hajításban, gát- és stafétafutásban, valamint kombinált próbákban. Románia 70 versenyzővel képviseltette magát.

A marosvásárhelyi városi sportklub (CSM) három veterán taggal szokott részt venni az atlétikai versenyeken, de ezúttal csak két versenyző utazhatott a Balkán-bajnokságra, a 65 éves Böjte Attila testnevelőtanár, aki rendszerint gyorsfutásban és távolugrásban száll versenybe, ezúttal nem volt jelen.

Az 53 éves Barabási Rozália térdsérülés miatt nem tudott rajthoz állni a 80 méteres gátfutásban, de a 4×100 méteres női 50+ váltóban vállalta a megméretést, és aranyérmet nyert a bukaresti és Râmnicu Vâlcea-i csapattársával.

A 79 éves Fülöp Csaba mind a négy dobószámban próbára tette magát: diszkoszvetésben, súlylökésben, kalapácsvetésben és nehézkalapács-vetésben is. Utóbbi versenyben, a 75+ férfi kategóriában bronzérmet szerzett.

A tizenöt éve veterán korcsoportban sportoló Barabási Rozália méltán büszke az elért eredményre, számára főleg a hazai és a Balkán-bajnokságok az igazán fontos versenyek, de hasznos tapasztalat volt az is, hogy Európa- és világbajnokságon is kipróbálhatta magát – mondta el a Népújságnak.

Fülöp Csaba és Barabási Rozália egy-egy éremmel tért haza a Balkán-bajnokságról

Fotó: Barabási Rozália gyűjteménye

Szikrázott a parkett a csarnokban

A teremlabdarúgás legjavát nyújtották a csapatok a Marosvásárhelyi CSM – Sepsiszentgyörgyi Sepsi SIC bajnoki találkozón, az 5. fordulóban. A házigazda csapat, bajnokesélyesi státusát megerősítve, 3-2-re megszerezte a győzelmet, ehhez azonban minden erejére szükség volt.

Bálint Zsombor

Szikrázott a parkett a Simon László Sportcsarnokban a Marosvásárhelyi CSM és a Sepsiszentgyörgyi Sepsi SIC bajnoki mérkőzésén. A házigazdák, akiknél Dudău hiányzott a keretből, nagyon összeszedték magukat erre a meccsre, hiszen tapasztalatból tudták, a Sepsi SIC igen veszélyes ellenlábas. A technikásabb, pontosabban passzoló hazai csapat a fizikálisan erősebb vendégek védőfalába ütközött, Marin ugyan annyiszor cselezte ki az ellenfelét a bal szélen, ahányszor csak akarta, de aztán egyszerűen odébb taszították a kétszer akkora ellenfelei. A mérkőzés nem volt mentes a keményebb belépőktől sem, ezeket nem mindig torolták meg azonos mértékben a játékvezetők, akik adott pillanatban azt is kockáztatták, hogy kicsúszik kezükből a meccs.

Az első gólra a 10. percig kellett várni, ekkor sikerült úgy kipasszolni a vendégek védelmét, hogy Covaci előtt nem maradt védő, lapos lövése pedig a kapuban kötött ki. A 13. percben nagybüntetőt ítélt Luca játékvezető Dinicuță szerelésénél, amit a hazai csapat és a nézők is erősen kifogásoltak, ám végül a marosvásárhelyiek szereztek belőle lélektani előnyt, mert Kanyó belelőtte a gólvonalon mozgó céltáblaként táncoló Dinicuțába. Rögtön jött egy gyors ellentámadás és két visszarántás, ebből pedig kigyűlt a hat csapathibája a Sepsi SIC-nek, ráadásul a büntetőt hét méterről, középről végezhette el Iszlai. Azonban ő is kihagyta, de a következő támadásból már ismét mattolta a szentgyörgyi védelmet a szemet gyönyörködtető marosvásárhelyi passzjáték, és Chertes kettőre növelte az előnyt. A 18. percben lehetett volna három is, amikor Iszlai a kapufát találta telibe, s mint tudják, a kihagyott helyzetek... Mégpedig azonnal, közelről, Fábián révén.

A 2-1-es félidő nagy csatát ígért a második félidőre is, és a várakozás nem volt hiábavaló. A vezetés birtokában is folyamatosan támadó Marosvásárhely kétszer is eltalálta még a kapufát Chertes és Marin révén, aztán háromra növelte az előnyt a védőjét a kapu előterében megelőző Chertes góljával.

Csak ezt követően kezdett el erősebben kitámadni a Sepsi SIC, ám játékosainak nem volt türelmük kivárni a jó lövőpozíciót, folyamatosan a befejezésre törekedtek. Tüzeltek minden pozícióból, ám a legtöbbször a blokkban akadt el a labda. A 34. percben azonban mégis szépíteni tudtak, ismét a gólvonalhoz közel küldött labdából.

Az utolsó percekben izzott a levegő, Marosvásárhely megpróbálta labdatartással múlatni az időt, míg a Sepsi SIC pontatlan lövéseket küldött Dinicuță kapujára. Az utolsó három percben a kapus lehozásával is megpróbálkoztak, azonban nem tudták feltörni a marosvásárhelyi védelmet.

Ezzel a sikerrel a CSM megőrizte a tabella első helyét, azonos számú ponttal, mint Székelyudvarhely, de jobb gólkülönbséggel. A bajnokságban most könnyebb mérkőzések következnek a csapat számára, hétfőn 18 órától a seregházi CSU Krajovát fogadják.

A tabella

1. Marosvásárhely	4	3	1	0	29- 9	10
2. Székelyudvarhely	4	3	1	0	21- 7	10
3. Sepsiszentgyörgy	4	2	0	2	22-12	6
4. Vajdahunyad	4	2	0	2	18-17	6
5. Bodzavásár	5	2	0	3	17-24	6
6. Rojište	5	1	1	3	13-35	4
7. Krajova	4	0	1	3	9 -25	1

Jegyzőkönyv

Teremlabdarúgó 1. liga, 5. forduló: Marosvásárhelyi CSM – Sepsiszentgyörgyi Sepsi SIC 3-2 (2-1).

Marosvásárhely, Simon László sportcsarnok, 350 néző. Vezette: Bogdan Hanceariuc, Ovidiu Luca. Tartalék: Marian Neculaes. Ellenőr: Marius Năstasă.

Marosvásárhely: Dinicuță – Marin, Iszlai, Covaci, Chertes (Crișan, Nastai, Barbócz, Curticăpean).

Sepsi SIC: Korodi – Kanyó, Veress, Fábián, Szabó (Mánya, Vajna, Gáll, Karácsony, Csősz, Mojzi, Gáll).

Gólszerzők: Covaci (10.), Chertes (14., 29.), illetve Fábián (18.), Veress (34.).

Sárga lap: Marin (9.), illetve Szabó (14.).

Eredményjelző

Teremlabdarúgó 1. liga, 4. forduló: Székelyudvarhelyi VSK – CSU Krajova 10-1, Vajdahunyadi Corvinul – Bodzavásári Luceafărul 6-3, Sepsiszentgyörgyi Sepsi SIC – Real Oltenia Rojište 9-3, a Marosvásárhelyi CSM állt; *5. forduló:* Bodzavásári Luceafărul – Székelyudvarhelyi VSK 1-5, Marosvásárhelyi CSM – Sepsiszentgyörgyi Sepsi SIC 3-2, Real Oltenia Rojište – Vajdahunyadi Corvinul 4-3. A CSU Krajova állt.

Messi góllal és két gólpasszal búcsúzott az argentin válogatottól

Az argentin válogatott 3-0-ra legyőzte Benint szerda hajnalban Lionel Messi búcsúmérkőzésén, amelyen a nyolcszoros aranylabdás sztár gólt és két gólpasszt szerzett, majd a lefújás után a pálya közepén érzelmes beszéddel zárta le válogatottbeli pályafutását.

A River Plate stadionjában telt ház, csaknem nyolcvanötezer szurkoló előtt megrendezett összecsapás első félideje gól nélküli döntetlennel fejeződött be, szünet után azonban beindult a háromszoros vb- és tizenötszörös Copa América-győztes.

Lionel Messi előbb Nicolas Otamendinek a 48., majd Nico Paznak a 61. percben adott gólpasszt, válogatottbeli szereplését pedig stílszerűen góllal zárta le, amikor a 71. percben értékesítette a csapatának megítélt tizenegyest.

Fotó: az argentin labdarúgó-válogatott közösségi oldala (Selección Argentina in English)

A lefújást követően a 39 éves legendás támadó a kezdőkörben kapta meg a mikrofont, és közel tíz percen át beszélt a szurkolókhoz, akik könnyek között hallgatták meg minden idők egyik legjobb labdarúgóját.

„Nagyon sok érzelem van most bennem. Elsőként édesapám jutott eszembe, és az, hogy hálás vagyok, mert óriási megtiszteltetés volt ezt a mezt hordani több mint 20 éven át – mondta Messi, akinek édesapja augusztusban hunyt el. – Mindig küzdöttem a válogatottért, soha nem adtam fel. Esküszöm nektek, ha tehetném, örökre játszanék ebben a csapatban, mert a legcsodálatosabb dolog Argentína mezében futballozni."

A 39 éves sztár hazájában minden idők legeredményesebb játékosa, a válogatottban 208 mérkőzéssel csúcstartó, miként a 126 találattal is. A nemzeti csapattal 2022-ben világbajnok lett, illetve 2014-ben és idén nyáron vb-döntős volt, továbbá 2021-ben és 2024-ben Copa América-győzelmet ünnepelhetett.

Válogatottbeli pályafutása 2005. augusztus 17-én Budapesten kezdődött, cseréként lépett pályára, de könyöklésért egy perccel később piros lapot kapott.

Spanyolország is negyeddöntős a Nemzetek Ligájában

Portugália után Spanyolország is bejutott a labdarúgó Nemzetek Ligája negyeddöntőjébe. Az Európa- és világbajnok alakulat hátrányból fordítva nyert Horvátország vendégeként, és került be a legjobb nyolc közé.

Splitben a házigazdák Ivan Perisic 17. percben szerzett góljával előnybe kerültek, de a spanyolok a szünet után fordítottak: a cseréként pályára lépő Mikael Merino a 61. és a 88. percben is betalált. A horvátok dolgát nehezítette, hogy Perisicet a 79. percben kiállították. Spanyolország ezzel már 42 mérkőzés óta veretlen, legutóbb 2024 márciusában kapott ki.

Anglia 3-0-ra győzte le Csehországot, amelynek kapujába Vladimir Coufal öngóljával került a labda a 27. percben, majd Harry Kane kétszer is betalált (40., 57.). A Bayern München támadója 125. válogatottságát ünnepelte, ezzel beérte az eddigi angol rekorder Peter Shiltont, válogatottbeli góljainak száma pedig 91-re nőtt.

A B divízióban Svájc 3-0-ra nyert Észak-Macedónia ellen, míg Szlovénia 2-1-re győzött Skócia vendégeként. Svájc négy forduló után hibátlan, 12 ponttal vezeti a csoportot, Szlovénia hét ponttal második.

A C divízióban Albánia 2-1-re verte San Marinót, Fehéroroszország 1-0-ra Finnországot, Kazahsztán és a Feröer szigetek 2-2-es döntetlent játszott, míg Szlovákia 4-0-ra kiütötte Moldovát. A szlovákok tíz ponttal vezetik csoportjukat, Albánia pedig kilenc ponttal áll az élen a C divízió 1-es csoportjában. A további mérkőzéseken Bulgária 2-0-ra nyert Luxemburgban, míg Észtország és Izland 0-0-s döntetlent játszott.

Eredményjelző

Nemzetek Liga, 4. forduló:
** A divízió, 3. csoport:* Horvátország – Spanyolország 1-2, Anglia – Csehország 3-0. Az állás: 1. Spanyolország 12 pont, 2. Anglia 9, 3. Horvátország 3, 4. Csehország 0.
** B divízió, 1. csoport:* Skócia – Szlovénia 1-2, Svájc – Észak-Macedónia 3-0. Az állás: 1. Svájc 12 pont, 2. Szlovénia 7, 3. Skócia 4, 4. Észak-Macedónia 0.
** C divízió, 1. csoport:* Albánia – San Marino 2-1, Fehéroroszország – Finnország 1-0. Az állás: 1. Albánia 9 pont, 2. Finnország 7, 3. Fehéroroszország 7, 4. San Marino 0.
** C divízió, 3. csoport:* Kazahsztán – Feröer szigetek 2-2, Moldova – Szlovákia 0-4. Az állás: 1. Szlovákia 10 pont, 2. Feröer szigetek 4, 3. Moldova 4, 4. Kazahsztán 2.
** C divízió, 4. csoport:* Luxemburg – Bulgária 0-2, Észtország – Izland 0-0. Az állás: 1. Izland 8 pont, 2. Észtország 5, 3. Bulgária 4, 4. Luxemburg 3.

Fotó: a spanyol labdarúgó-válogatott közösségi oldala (Selección Española de Fútbol – SeFutbol)

Egymásra utalt civil szervezetek tanácskozása

Solidaris – szociális fórum

Marosvásárhelyen második alkalommal szervezték meg a Solidaris Social Forum szakmai találkozóját, ahol a szociális és nonprofit szféra vezetői, valamint állami intézmények képviselői gyűltek össze. A rendezvény célja a tapasztalatcsere, a hatóságokkal való együttműködés szorosabbra fűzése, valamint a szférát érintő legégetőbb kihívások átbeszélése volt.

Sófalvi Szidónia

A fórumon összesen 19 szervezet és intézmény képviseltette magát – 17 civil szervezet mellett két állami intézmény vett részt a párbeszédben. *Sajó Enikő*, az esemény egyik szervezője megkeresésünkre elmondta: a találkozó fogadtatása kifejezetten nyitott és konstruktív volt. A jelenlévők nem csupán a felmerülő nehézségeket vázolták fel, hanem saját gyakorlati tapasztalataikat és megoldási javaslataikat is megosztották egymással. Bár a szervezők több állami intézmény jelenlétére számítottak, a cél továbbra is egy érdemi, hosszú távú párbeszéd kiépítése a civil szféra és a hatóságok között.

Finanszírozási bizonytalanság és rugalmatlan szabályozás

A beszélgetések során felszínre kerülő legégetőbb témák között a kiszámíthatatlan finanszírozás, valamint a működést nehezítő adminisztratív és bürokratikus terhek szerepeltek. A szakemberek rámutattak: a jogi és intézményi szabályozás sok esetben nem követi a valós társadalmi szükségleteket. Példaként Viorel Paşca esetét hozták fel, ahol egy sajátos, a meglévő intézményi kategóriákba nehezen beilleszthető ellátási forma került szembe a hatósági elvárásokkal. A civilek hangsúlyozták, hogy nem különleges elbánást kérnek, hanem olyan kiszámítható partnerséget, amelyben a hosszú távú szolgáltatások működése nem szakad meg egyik költségvetési időszakról a másikra. Emellett szorgalmazzák az atipikus szolgáltatások jogi kereteinek rendezését is, hogy a valós problémákra reagáló kezdeményezések ne essenek ki a rendszerből.

Belső kihívások és a konfliktusok felvállalása

A szervezeti és vezetői szintű kihívások sem maradtak érintetlenül. A résztvevők őszintén beszéltek a pszichológiai biztonság fontosságáról, a segítségkérés nehézségeiről, valamint arról a jelenségről, amikor a látszólagos egyetértés mögött ki nem mondott belső problémák húzódnak meg. A fórum egyik fontos tanulságát *Csibi Magor* vezetői tanácsadó gondolatai adták, aki felhívta a figyelmet: a konfliktusokat nem elkerülni kell, hanem olyan biztonságos közegben kell őket kimondani és kezelni, ahol azok a fejlődést és a jobb működést szolgálják.

Csibi Magor Fotók: Irsai Zoltán

Lesz folytatás

A találkozó fő tanulsága, hogy a társadalmi problémákra csak a civil szervezetek, az állami intézmények és a döntéshozók folyamatos együttműködésével adható tartós válasz.

Sajó Enikő lapunknak megerősítette, hogy tervezik a fórum folytatását: *„A fórumon világossá vált, hogy számos területen egymásra vagyunk utalva. A civil szervezetek, az intézmények és a hatóságok együtt tudnak hatékony válaszokat adni a közös társadalmi problémákra, amelyekben a legfontosabb szereplő továbbra is az ellátott: a rászoruló idős, a védelemre szoruló gyermek és minden kiszolgáltatott helyzetben lévő személy”*.

Kult fesztivál – találkozási pont a Kultúrpalotában

Reflektorfényben az emberi kapcsolatok

Izgalmas találkozásokkal, különleges élményekkel teli egész napos programot kínál október 10-én, szombaton – az elmúlt években igen népszerűnek bizonyult – idei KULT Alternatív Kulturális Fesztivál, amelynek ezúttal is a marosvásárhelyi Kultúrpalota ad otthont. Az elsősorban családoknak szóló, színes felhozatalról *Bota Trombitás Melinda* főszervezővel beszélgettünk.

Nagy Székely Ildikó

– Minden Kultfesztnek van egy sajátos tematikája. Ezúttal mire összpontosítottatok a program összeállításakor?

– Az idei fesztiválunk középpontjában az emberi kapcsolatok állnak: a család, a párkapcsolati kommunikáció és a konfliktuskezelés. Olyan témák ezek, amelyek mindannyiunk életét meghatározzák, mégis ritkán kapnak valódi figyelmet a mindennapok rohanásában. A rendezvény célja, hogy biztonságos, inspiráló és támogató teret teremtsen azoknak, akik szeretnének tudatosabban kapcsolódni szeretteikhez, jobban megérteni önmagukat és fejleszteni emberi kapcsolataikat. A család az első közeg, ahol megtanuljuk a szeretet, az elfogadás, a figyelem és a kommunikáció alapjait. A harmonikus családi kapcsolatok erőt adnak, biztonságot teremtenek és hosszú távon meghatározzák lelki egészségünket; ugyanakkor a modern élet kihívásai – a stressz, az időhiány, a digitális világ túlzott jelenléte – egyre több feszültséget hoznak a családok és párkapcsolatok életébe. Ezért különösen fontos, hogy megtanuljunk őszintén kommunikálni, meghallgatni egymást és egészséges módon kezelni a konfliktusokat. A fesztivál programjai előadásokkal, interaktív beszélgetésekkel és közösségi élményekkel segítik a résztvevőket abban, hogy gyakorlati eszközöket kapjanak a mindennapi kapcsolódáshoz. A konfliktus nem feltétlenül romboló – megfelelő kommunikációval és empátiával akár a fejlődés és a mélyebb megértés lehetőségét is hordozhatja. Rendezvényünkkel arra szeretnénk ösztönözni a résztvevőket, hogy merjenek nyitottak lenni, kimondani érzéseiket és tudatosan építeni kapcsolataikat. Éppen ezért a Kult fesztivál nemcsak egy esemény, hanem találkozási pont mindazok számára, akik hisznek abban, hogy a szeretetteljes kommunikáció, az együttérzés és a kölcsönös tisztelet jobb közösségeket és kiegyensúlyozottabb életet teremthet.

Szellemi utazás, bűvészbemutató, borkóstoló

– Kikkel találkozhatnak a fesztivál résztvevői?

– Meghívottjaink között szerepel Kozma-Vízkeleti Dániel családpszichoterapeuta, tanár, aki 16.30-tól a palota Nagytermében Eltérő valóságok párkapcsolatban – hogyan látunk más mozit? című előadásával egy olyan szellemi utazásra hívja hallgatóságát, amelynek során az együttes élmény, a közös történetalkotás, az összehangolás lehetőségei térképeződnek fel. Itt lesz továbbá Durica Karina író, akivel Üveghattyú című könyvéről beszélgetek 15 órától szintén a Nagyteremben. Ezt megelőzően 12 órától 14 óráig Abel Nilson Olivares Guzman perui kézművesnek az andoki életfilozófiáról és az élet vörös útjáról szóló előadását, valamint kézműves-bemutatóját lehet megnézni, meghallgatni a Kisteremben. Ehhez a programponthoz spanyol tolmácsunk is lesz. Egy másik különleges meghívottunk Párkányi Kolos bűvész, aki tavaly a Csillag Születik című televíziós tehetségkutató műsorban óriási sikert aratott produkciójával. A Nagyteremben 19.30-kor kezdődő bemutatójával új megvilágításba helyezi mesterségét, a „kalapból nyuszi” kép helyett a modern bűvészkedés körvonalait hangsúlyozva. Vendégeink között lesz továbbá Vámos Attila borász, ő 18.15-től borkóstolóra várja a Kisterembe az érdeklődőket, akik tízféle nedűt ízlelhetnek meg. Audiovizuális élményt kínáló meghívottunk Cári Tibor, aki 21 órától a fesztivál zárómotívumaként a Szimmetriák és székelyek – hangfestmények című koncertre hívja Dávid Annával együtt a nagyérdeműt. Az esemény egy érzéki utazás Zsigmond Aranka képzőművész vizuális világába, ahol Cári Tibor zeneszerző kompozíciói új dimenziót nyitnak a képek előtt. A klasszikus, kortárs és népzenei elemekből építkező hangfestményekben a székely kulturális örökség és a kortárs művészi kifejezés találkozik.

– A Kult fesztiválon rendszerint az olvasásnak is fontos szerep jut.

– Így lesz ez idén is, a program ugyanis 10 órától az Anya olvas csoport nyitott könyvkibeszélőjével kezdődik a Kisteremben: Csatlós Tünde, Csipán Betti és Kádár Annamária Amanda Peters Áfonyaszedők című könyvéről beszélgetnek. 18.15-től egy zártkörű könyves programpontunk is lesz kimondottan a Readércek könyvklub tagjainak, akik Durica Katarina író-olvasó találkozóján vehetnek részt.

– Mennyibe kerülnek a fesztiváljegyek?

– Felnőtteknek 120, diákoknak 14 éves korig 25 lejbe. A borkóstolón való részvétel a fesztiváljeggyel rendelkezőknek 80 lej, azoknak pedig, akik csak erre a programpontra jönnek, 170 lej. Fontos megjegyeznem, hogy a fesztivált a Tanítók Házával együttműködésben szervezzük, és a pedagógusok módszertani kreditpontként számolhatják el. A kreditpontokért, diplomáért az alábbi űrlapon lehet jelentkezni: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdWff-owY1k_vTdFjfoXhM3pY76wRigEy906rm6JqHqu_XRBg/viewform

Beindult a Fenntartható Fejlődés Virtuális Erőforrásközpontja

A Fenntartható Fejlődés Főosztály szeptember közepétől, a Victoria-palotában hivatalosan elindította a Fenntartható Fejlődés Virtuális Erőforrásközpontját – hubdezvoltaredurabila.gov.ro – a fenntartható fejlődéshez kapcsolódó adatokhoz, információkhoz és hasznos eszközökhöz való hozzáférést biztosító digitális platformot. A központ a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv (PNRR) keretében, a Kormányfőtitkárság informatikai osztályával együttműködésben jött létre.

A platform bemutatására a Fenntartható Fejlődési Szakmai Csoportok Hálózatának találkozóján került sor, amelyen részt vett Dan Reşitnec kormányfőtitkár, Borbély László államtanácsos, a Fenntartható Fejlődés Főosztály koordinátora, a főosztály képviselői, valamint a hálózat több mint 80 tagja.

A Fenntartható Fejlődés Virtuális Erőforrásközpontjának célja, hogy egyetlen digitális térben gyűjtse össze a fenntartható fejlődés alapelveinek megvalósításához kapcsolódó releváns erőforrásokat, adatokat és információkat, miközben korszerű eszközöket kínál a felhasználóknak a tájékozódáshoz, az információk eléréséhez és elemzéséhez.

A platform mesterséges intelligencián alapuló megoldásokat is tartalmaz, amelyek megkönnyítik a rendelkezésre álló információk azonosítását, elérését és elemzését, ezáltal hozzájárulva a fenntartható fejlődés területén rendelkezésre álló tudás és szakmai erőforrások hatékonyabb felhasználásához.

A központot Daniel Belaconi, a Kormányfőtitkárság IT-igazgatója mutatta be, aki kiemelte a technológia szerepét olyan hozzáférhető és hasznos eszközök létrehozásában, amelyek a közigazgatást, valamint az Agenda 2030, a körforgásos gazdaság és a fenntarthatósági jelentéstétel iránt érdeklődő valamennyi szereplőt segítik.

„A Fenntartható Fejlődés Virtuális Erőforrásközpontjának elindítása fontos lépés a stratégiától a cselekvésig vezető úton. Hozzáférhető információkra, korszerű eszközökre és olyan szakmai közösségre van szükségünk, amely a tudást konkrét döntésekké és projektekké tudja alakítani. Ezzel a központtal olyan erőforrásokat és megoldásokat gyűjtünk egy helyre, amelyek támogatják a közigazgatást és partnereit a fenntartható fejlődés megvalósításában” – nyilatkozta Borbély László, a Fenntartható Fejlődés Főosztályának koordinátora.

A platform elindítása része a Fenntartható Fejlődés Főosztály azon törekvéseinek, amelyek célja a közigazgatás kapacitásának megerősítése és egy aktív, fenntartható fejlődéssel foglalkozó szakmai közösség kialakítása.

„Ez a projekt fontos lépést jelent a közigazgatás modernizációjában, és jól mutatja, hogy intézményi együttműködéssel milyen sokat tudunk megvalósítani. A Fenntartható Fejlődési Szakmai Csoportok Hálózata hozzájárul a közös intézményi nyelv kialakításához és a közpolitikák jobb összehangolásához, az új virtuális erőforrásközpont pedig közelebb hozza a technológiát és az információt mindazokhoz, akik a fenntartható fejlődésért dolgoznak” – nyilatkozta Dan Reşitnec, Románia kormányfőtitkára.

Jelenleg a 19 fenntartható fejlődési szakmai csoport mintegy 165, a központi közigazgatásban dolgozó szakember munkáját fogja össze, miközben mintegy 2300 köztisztviselő részesült fenntartható fejlődési szakértő képzésben. A hálózat az együttműködés és a szakmai tapasztalatcsere olyan mechanizmusa, amely elősegíti a fenntartható fejlődési célok beépítését a közigazgatás szakpolitikáiba, programjaiba és döntéseibe.

A Victoria-palotában megtartott találkozón bemutatták a Fenntartható Fejlődési Szakmai Csoportok Hálózatának 2026. évi tevékenységeit, a nemzeti cselekvési terv 2025. évi jelentését, valamint a Románia 2030-ig szóló fenntartható fejlődési stratégiájának felülvizsgálati folyamatát.

A bemutatókat Ileana-Luminița Bălălău igazgató, Ștefania-Elena Deák osztályvezető, valamint Cornel Bertea-Hanganu IA-tanácsos tartották a Fenntartható Fejlődés Főosztályának csapatával együtt.

A készülő fenntartható fejlődési stratégiára tekintettel a résztvevők kiemelték a kultúra, mint a fenntartható fejlődés horizontális elemének szerepét, beleértve az oktatásban, az értékek formálásában, a kreativitás ösztönzésében és a fenntartható fejlődési célkitűzések elérésében betöltött szerepét. Ebben az összefüggésben felmerült annak megvizsgálása is, hogy a jövőbeni fejlesztési menetrendben helyet kapjon egy, a kultúrának szentelt fenntartható fejlődési célkitűzés.

A rendezvényen bejelentették továbbá, hogy Románia csatlakozik az SDG Flag Day kezdeményezéshez, az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési célkitűzéseinek népszerűsítését szolgáló nemzetközi kezdeményezéshez, amelyet a Holland Királyság indított el. A kezdeményezés lehetőséget teremt arra, hogy az Agenda 2030 közelebb kerüljön a közintézményekhez, a helyi közigazgatáshoz, az üzleti szférához, az oktatáshoz és a civil társadalomhoz, valamint, hogy megerősítsük ezek szerepvállalását a fenntartható fejlődés előmozdításában.

A Fenntartható Fejlődés Virtuális Erőforrásközpontjának elindításával Románia egy olyan digitális ökoszisztéma kialakítása felé tesz újabb lépést, amelyben az információ, a szakértelem és a technológia együttesen támogatja a fenntartható fejlődés megvalósítását.

A stratégiától a cselekvésig vezető út egyben a tudáshoz való hozzáférést, a korszerű eszközöket és egy olyan szakmai közösséget is jelenti, amely képes a célkitűzéseket konkrét eredményekké alakítani Románia fenntartható fejlődése érdekében. (*közlemény*)

Tanulj játékosan!

Elektronika-szakkör Marosvásárhelyen

Immár negyedik alkalommal indult el Marosvásárhelyen az Elektro Kör nevű gyakorlati elektronika-szakkör, amelynek célja, hogy közelebb vigye a fiatalokhoz a műszaki világot és lehetőséget teremtsen számukra az iskolában megszerzett elméleti tudás gyakorlatba ültetésére.

Szeredai Vivien

A szakkör a St. Georgius Manager Club Alapítvány támogatásával indult el. A program alapgondolata magáért beszél: „Amit az iskolában megtanulsz, itt életre kel”. Itt az iskolában tanult matematika és fizika nem csupán elmélet marad, hanem kísérleteken, méréseken, számításokon és saját elektronikai alkotásokon keresztül válik érthetővé és kézzelfoghatóvá. A programot vezető oktatók célja, hogy megmutassák a fiataloknak, hogy a matematika, a fizika és az elektronika nem csupán képletekből és tankönyvi feladatokból áll: az iskolában megszerzett tudással mérni, kísérletezni, problémákat megoldani, szerelni és működő dolgokat alkotni is lehet.

A foglalkozások oktatója, Pethő László mérnök, tanár elmondta, hogy elsősorban olyan hetedik és tizenegyedik osztály közötti gyerekeket várnak Marosvásárhelyről, illetve a környező településekről, akik érdeklődnek a technika, az elektronika és a műszaki világ iránt, illetve szeretnék jobban megérteni és a gyakorlatban is kipróbálni az iskolában tanultakat. Hangsúlyozta, hogy a programhoz használt labor Maros megyében kiemelkedő és egyedi elektronikai felszereltséggel rendelkezik, a gyerekek pedig minden eszközt megkapnak, amire a heti kétórás oktatás alatt szükségük lehet. A rendelkezésre álló felszerelések között munkaállomások, tápegységek, multiméterek, forrasztóállomások, különböző mérőeszközök, kéziszerszámok és elektronikai alkatrészek is találhatók.

A program azoknak is jó lehetőség, akik szeretnek kérdezni, kísérletezni, szerelni, alkotni és felfedezni, hogyan működnek a körülöttünk lévő eszközök. Nem kizárólag azoknak szól, akik már rendelkeznek elektronikai ismeretekkel, kezdő és haladó csoportot egyaránt indítanak, így a résztvevők saját tudásszintjüknek megfelelően kapcsolódhatnak be.

A foglalkozások október 1-jén kezdődtek, és minden kedden 17 órától zajlanak a Forradalom utca 45. szám alatt, részvételi díj ellenében. Az órákat Pethő László tartja, a program szakmai közreműködője Kiss Endre mérnök. Bővebb információk a 0771-797-414-es telefonszámon kérhetők.

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

KÜLÖNFÉLÉK

VÁLLALUNK szobafestést, bármilyen szigetelést, rámolást, takarítást, kőművesmunkát, pincefestést, -takarítást, sírkeret-felújítást, padlástakarítást, készítünk új tetőt, teraszt, balkont, ereszcsatornát. Tel. 0742-344-119, Szabolcs. (29150)

VÁLLALUNK háztetőkészítést cserépből vagy lemezből, meszelést, szigetelést, kisebb munkálatokat stb. Tel. 0745-680-818. (29149)

VÁLLALUNK tömbházlakás-felújítást, szobafestést, teraszfelújítást, vaskapu- és kerítésjavítást, fali- és padlócsempe-lerakást, bontást, szemételhordást, szigetelést, bármilyen kisebb vagy nagyobb építkezési vagy javítási munkát. Tel. 0752-479-429, András. (29159)

ÉPÍTKEZÉSI munkát vállalok, tetőkészítést, cserépforgatást saját anyagból is, kisebb javításokat is, vakolást, meszelést, szigetelést, kerítéshegesztést, bádogosmunkát, teraszszigetelést. 18% kedvezmény nyugdíjasoknak. Tel. 0750-158-359, Csaba. (29186-I)

ELHALÁLOZÁS

Ha eljön majd a nap, amikor meghalok:
Ti ne gyászoljatok.
Én mindig itt leszek, mindig közel leszek…
Csak mosolyogjatok, és én az öröklét ragyogásában
Visszamosolygok rátok.

(Wass Albert)

„Ama nemes harcot megharcoltam,
Futásomat elvégeztem,
A hitet megtartottam.”
(2 Timóteusz 4:7)

Fájó szívvel tudatjuk, hogy
szeretett Édesanyám, Nagymamánk,

özv. Prof. Dr. RÓZSA FERENCNÉ
született BALOGH MÁRIA

Isten akaratában megnyugodva, 92 éves életútjának végére ért, rövid, de türelemmel viselt betegség után 2024. december 20-án szerető, tiszta lelkét visszaadta Teremtőjének.

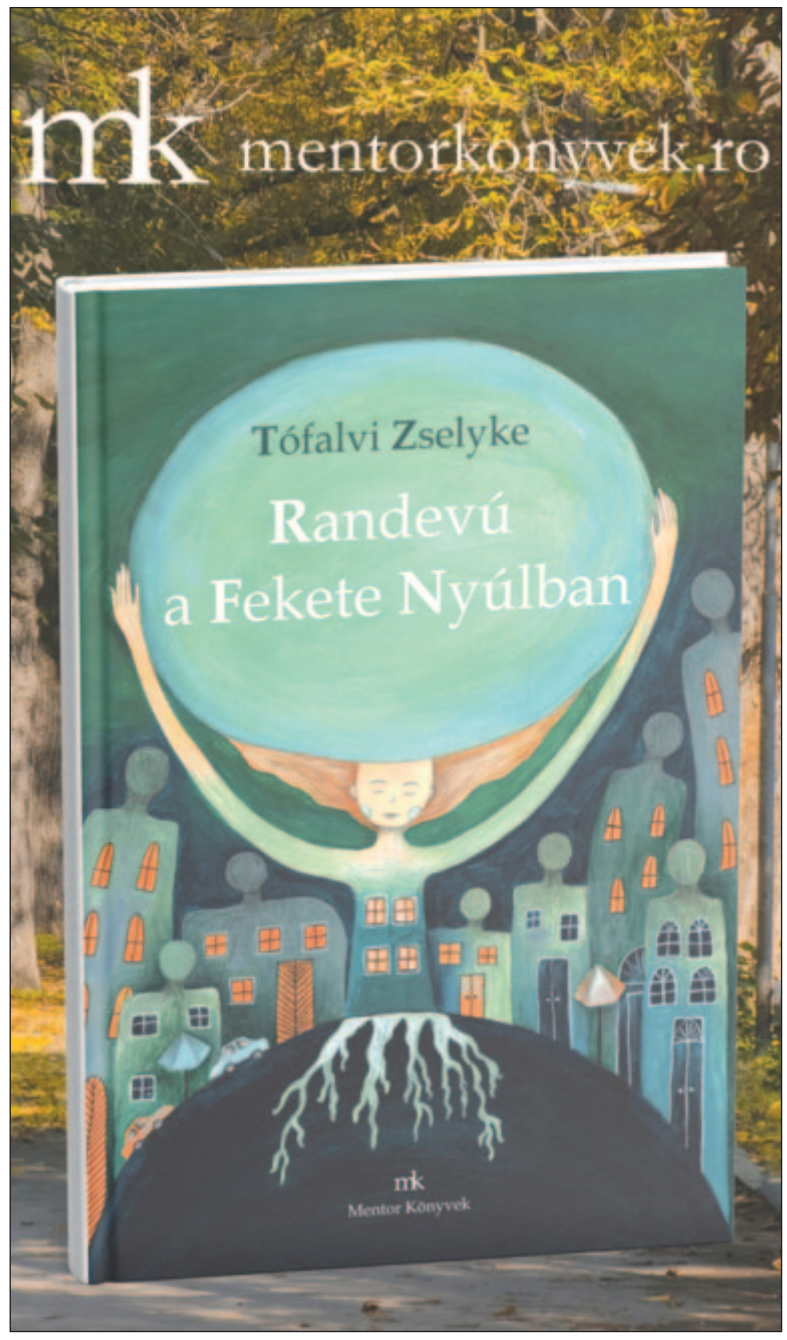
Szerettünket, utolsó akaratának megfelelően, 2026. október 10-én, szombaton 12 órai kezdettel a marosvásárhelyi református temetőben búcsúztatjuk és helyezzük végső nyughelyére.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Gyászolják: lánya, Noémi, unokái, Bence, István-Bálint és neje, Ágota, rokonai, barátai, tanítványai és mindazok, akik szerették és tisztelték…

Távirati cím: Prof. Dr. Rózsa Noémi Katinka, 1028 Bp., Kő utca 24.
Elérhetőség: noemirozsa65@gmail.com (29181-I)

Marosvásárhelyi Rádió România
www.marosvasarhelyiradio.ro
96 FM
106,8 FM
1323 AM

RADIO KOKO
ONLINE STREAMING

CityTv
MAROSVÁSÁRHELY
MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA
228-as
a DIGI hálózatban